

Tarih & Gelecek Dergisi

Journal of History & Future

İsmail Emir ÖZKAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
ismailemirozkan@gmail.com,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-8005-0870>

Doç. Dr.

Metin MENEKŞE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü,
m.menekse@mu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1192-3161>

Eser Geçmişi / Article Past: Başvuruda bulundu.
Applied 02/06/2025

Kabul edildi.
Accepted 22/06/2025

Araştırma Makalesi

DOI: <http://dx.doi.org/10.21551/jhf.1712135>

Research Paper

Orjinal Makale / Original Paper

Büyük Zaferi Anmak ve Anlamak: Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünde Basında Çıkan Yazılar Üzerine Bir İnceleme

Commemorating and Understanding the Great Victory: A Study on the Articles Published in the Press on the 900th Anniversary of the Victory of Malazgirt

ATIF: ÖZKAN İsmail Emir, MENEKŞE Metin, "Büyük Zaferi Anmak ve Anlamak: Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünde Basında Çıkan Yazılar Üzerine Bir İnceleme, *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 11/2, (Haziran 2025), s. (327.363)

CITE: ÖZKAN İsmail Emir, MENEKŞE Metin, "Commemorating and Understanding the 500th Anniversary of the Conquest of Istanbul: An Analysis of the Articles Reflected in the Press", *Journal of History and Future*, 11/2 (June 2025), pp. (327.363)

* İlgili makale, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Programı desteğiyle hazırlanan "Şanlı Tarihin Büyük Zaferini Anmak: 1071 Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünün Türk Basınına Yansımaları" başlıklı projeden üretilmiştir.

Öz

Bu makalede, Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünün Türkiye'deki yazılı basında nasıl ele alındığı incelenmiştir. Türkiye'nin farklı şehirlerinde çıkan gazetelerdeki haber, köşe yazısı ve değerlendirme yazıları analiz edilmiştir. Çalışmanın amacı, tarihi bir olayın yıl dönümünün basın aracılığıyla nasıl yeniden anlamlandırıldığını, milli kimlik inşası ve tarih algısı bakımından ortaya koymaktır. Nitel içerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmada, gazetelerdeki metinlerin muhtevası, konuyla ilgili vurguladıkları esaslar değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, Malazgirt Zaferi'nin farklı gazetelerde tarihsel hafıza, milliyetçilik ve toplumsal birlik gibi kavramlarla çeşitli şekillerde ilişkilendirildiğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, basında yer alan yazılar üzerinden tarihi bir olayın incelenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılmasına yönelik önemli bir katkı sunmaktadır.

Araştırmanın bulguları, yazılı basının sadece bilgi aktaran bir araç olmanın ötesinde, toplumsal belleğin şekillenmesinde ve tarihi olaylara atfedilen anlamların yeniden üretilmesinde etkin bir rol oynadığını yansıtabilmektedir. Malazgirt Zaferi gibi tarihi ve sembolik değeri yüksek bir hadisenin yıl dönümüne ilişkin gazetelerde sunulan içerikler hem tarihi süreklilik duygusunu güçlendirmekte hem de güncel kimlik politikalarıyla örtüşen bir anlatı oluşturulmasına hizmet etmektedir. Bu çerçevede basın, geçmişi yalnızca hatırlatmakla kalmamakta; aynı zamanda geçmiş, günümüzün siyasi ve kültürel ihtiyaçlarına göre yeniden kurgulamaktadır. Farklı gazetelerin olayın anlamına dair yaptığı vurgu, tarihsel olayların medya tarafından nasıl çeşitli şekillerde çerçevelenebildiğini de göstermektedir. Özellikle birlik ve beraberlik temaları, kahramanlık anlatıları ve milli şuurun ön plana çıkarılması, tarihi olayların ulusal kimlik inşasında bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, tarihi olayların yıl dönümlerinde yapılan medya temsillerinin yalnızca geçmiş yüceltmekle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda toplumun ortak değerlerini pekiştirme ve geleceğe yönelik ortak bir vizyon oluşturma işlevi gördüğünü göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, medya, tarih ve toplumsal hafıza arasındaki çok katmanlı ilişkiyi anlamak açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Bu çalışma, tarihî olayların yıl dönümlerinde yapılan medya temsillerinin sadece geçmiş günümüze taşımakla kalmadığını, aynı zamanda kolektif kimliğin yeniden üretildiği kültürel pratikler olduğunu göstermektedir. Yazılı basın, bu tür anma süreçlerinde yalnızca bilgi iletimi sağlamakla kalmamakta, toplumsal aidiyetin ve ulusal bütünlüğün yeniden inşa edildiği sembolik alanlar yaratmaktadır. Bu noktada medya, kültürel bellek oluşumuna aktif biçimde katılmakta, belirli tarihî olaylar üzerinden ortak bir anlatı, ortak bir bilinç ve toplumsal bir yönelim geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Malazgirt Zaferi, Alparslan, 900. Yıl Dönümü, Basın, Yazılar

Abstract

In this article, it is analysed how the 900th anniversary of the Victory of Malazgirt was handled in the print media in Turkey. News, columns and reviews in newspapers published in different cities of Turkey were analysed. The aim of the study is to reveal how the anniversary of a historical event is re-signified through the press in terms of national identity construction and

perception of history. In the study conducted by qualitative content analysis method, the content of the texts in the newspapers and the principles they emphasise on the subject were evaluated. The findings show that the Victory of Malazgirt is associated with concepts such as historical memory, nationalism and social unity in different newspapers in various ways. In this respect, the study makes an important contribution to the analysis of a historical event and its transmission to future generations through the articles in the press.

The findings of the study reveal that print media plays an active role in shaping social memory and reproducing the meanings attributed to historical events, beyond being merely a means of conveying information. The content presented in newspapers on the anniversary of an event with high historical and symbolic value such as the Victory of Malazgirt both strengthens the sense of historical continuity and serves to create a narrative that coincides with current identity politics. In this framework, the press not only reminds the past, but also reconstructs it according to the political, ideological and cultural needs of the present. The emphasis placed by different newspapers on the meaning of the event also shows how historical events can be framed in various ways by the media. In particular, themes of unity and solidarity, heroic narratives and the foregrounding of national consciousness reveal that historical events are used as a tool in the construction of national identity. This situation shows that media representations on the anniversaries of historical events are not only limited to glorifying the past, but also function to reinforce the common values of the society and create a common vision for the future. In this context, the study constitutes an important example in terms of understanding the multi-layered relationship between media, history and social memory.

This study shows that media representations on the anniversaries of historical events not only carry the past into the present, but are also cultural practices through which collective identity is reproduced. In such commemoration processes, the print media not only conveys information but also creates symbolic spaces where social belonging and national integrity are reconstructed. At this point, the media actively participates in the formation of cultural memory; it prepares the ground for the development of a common narrative, a common consciousness and a social orientation through certain historical events.

Keywords: Malazgirt Victory, Alparslan, 900th Anniversary, Press, Writings

GİRİŞ

Türkler tarihte harpçi ve fatih millet olarak tanınmaktadır. Türk milletinin hayatı, başka bir millette görülmeyen ölçüde hareket halinde geçmiş ve tarihi de dünyanın çeşitli bölgelerindeki savaşları ve mücadeleleri ortamında gelişmiştir.¹

Malazgirt Meydan Muharebesi, dünya tarihinde dönüm noktası olacak mühim vakılardan biridir. Bu zafer, Türkmenlerin Anadolu'yu baştan başa fethederek yerleşmelerine sebep olmuş, Anadolu'da müstakil bir devlet kurmalarına, bu bölgenin yerli halkıyla kaynaşarak onlar arasında İslam'ın yayılmasına ve daha sonra güçlü, teşkilatlı bir millet haline gelmelerine yol açmıştır. Böylelikle, bu millet zamanla Anadolu'nun sınırlarını

1 İbrahim Kafesoğlu, "Türk Fütuhât Felsefesi ve Malazgirt Muharebesi", *Tarih Enstitü Dergisi* 2 1971, s.3.

aşarak Balkan Yarımadası'ndan Macaristan'a, Suriye'den Mısır'a, Irak'ı, Afrika'yı ve Karadeniz havzasını ele geçirip Roma'dan sonra dünyanın en büyük ve en devamlı imparatorluklarından birini kurmalarına sebep olan hadiselerin başlangıcı olmuştur.²

Şüphesiz dünya tarihinin önemli olayları arasında yer alan Malazgirt Meydan Muharebesi, ilk Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey ve Sultan Alparslan devirlerinde yoğunlaşan Selçuklu-Bizans çatışmalarının zirvesini teşkil etmektedir.³ Alparslan Mısır seferi üzerine hareket ederken Romanos Diogenes'in Anadolu'ya büyük bir ordu ile hareket ettiği haberini almasıyla yönünü Anadolu'ya çevirmiştir. Savaşın temel nedenlerinden biri Selçuklu Devleti'nin Anadolu topraklarına yaptığı akınlardan rahatsızlık duyan Bizans İmparatorluğu'nun doğu sınırlarını güvence altına almak istemesidir. Orduların durumuna bakıldığında, Selçuklu ordusunun miktarının yolda başka kuvvetlerin de eklenmesiyle 40.000'i aştığı anlaşılmaktadır. Bizans ordusunun ise savaş alanına geldiğinde 100.000 kişiyi bulduğu öne sürülmüştür.⁴ Sonuç olarak bakıldığında 26 Ağustos 1071 Cuma günü Malazgirt ovasında cereyan eden meydan savaşı son sözün söylendiği bir savaş olmuştur. Selçukluların elde ettiği büyük zafer Türklere Anadolu kapılarını açmış, dünya tarihinin geleceğine tesir etmiştir.⁵ Malazgirt Meydan Muharebesi'ndeki zafer, Anadolu'nun fethinde ve Türk vatani haline gelmesinde dönüm noktası teşkil etmiştir.⁶

Malazgirt Zaferi Türk, İslam, Bizans ve hatta dünya tarihinde, doğurduğu kapsamlı ve devamlı neticeleri itibarı ile, büyük dönüm noktalarından birini teşkil etmektedir. Bu meydan muharebesi ve zaferin benzerine az rastlanan bir önem taşıdığı zamanında da anlaşılmış ve bu sebep ile İslam dünyasında büyük bir bayram sevinci yaratmış, tarihte ilk defa Bizans İmparatoru'nun esareti ile neticelenen zafer şenliklerle kutlanmıştır.⁷

Malazgirt Meydan Muharebesi ve zaferi, manevi gücün maddi güce üstünlüğünün en güzel örneklerinden biri olarak tarihe geçmiştir. Bu zaferin, İslam ve Hristiyan topluluklarının kaderlerini etkilemesi ve üç kıtada, Akdeniz havzasında asırlarca süren büyük sonuçlara yol açması, onun dünya tarihi için ne kadar önemli bir dönüm noktası olduğunu açıkça gösterir.⁸

Bu zaferin eşsiz kahramanı Sultan Alparslan'ın Türk ulusuna en büyük armağanı, bugün üzerinde yaşamakta olduğumuz bu yurdun baştan başa fethedilerek bu ülkede bağımsız bir devlet haline gelip, dünya siyasetinde önemli roller oynamamızı sağlamıştır.⁹

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE MATERYAL

Bu çalışmada, tarihin önemli bir dönüm noktasını teşkil eden Malazgirt Zaferi'nin 900.

- 2 Mükrimin Halil Yinanç, *Türkiye Tarihi, Selçuklular Devri I: Anadolu'nun Fethi*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1944, s. 78-79.
- 3 Ali Sevim, *Malazgirt Armağanı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993, s.219.
- 4 Mehmet Altay Köymen, *Selçuklu Devri Türk Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2019, s.273-274.
- 5 İbrahim Kafesoğlu, "Alparslan" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:2, İstanbul, 1989, s.526-530.
- 6 Mehmet Altay Köymen, *Selçuklu Devri Türk Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2019, s.287.
- 7 Osman Turan, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2021, s.186.
- 8 Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017, s.62.
- 9 Ali Sevim, *Malazgirt Armağanı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993, s.96.

Yıl Dönümünün anılması kapsamında yapılan törenler, kutlamalar, etkinlikler kültürel faaliyetler üzerinde durulmuştur. Nitekim 900. Yıl Dönümüne denk gelen 1971 yılında devlet eliyle birçok hazırlık yapılırken, aynı zamanda yerelde de önemli faaliyetler yürütülmüştür. Yapılan törelerin yanı sıra çeşitli aktiviteler, görsel şölenler, tiyatro gösterileri, yarışmalar, şiirler, hatıra ürünleri (para, pul, zarf) düzenlenmiş ve halkın coşkuyla katılımı sağlanmıştır. Böylesine büyük bir organizasyonun ulusal ve yerel anlamda akislerini takip etmek ise gazeteler üzerinden mümkün olabilmektedir. Zira gazeteler, kamuoyunun nabzını tutan, pek çok şeyi ortaya koyan önemli kaynak türüdür. Yurdun dört bir yanında önemli kutlamaların, etkinliklerin yapıldığı göz önüne alındığında bu yerlere ait gazeteler de bizim için önemli bir müracaat kaynağı olmaktadır. Bu anlamda Edirne'den Muş'a kadar olan bölge içerisinde yayımlanan gazete örneklerinden hareketle konunun işlenmesi ve ortaya çıkan verilerin değerlendirilmesi projenin esasını teşkil etmektedir.

Bu çalışmada, tarihe damga vurmuş Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünü ulusal ve yerel basın üzerinden incelemek, bu süreçte doküman analizi kullanmak amaçlanmıştır. 26 Ağustos 1971 ve sonrasındaki günlerde devlet erkânı tarafından düzenlenen törenler ve etkinlikler ele alınmış; ayrıca Türkiye'nin farklı şehirlerinde düzenlenen etkinlikler, oyunlar, şiirler, gösteriler, köşe yazıları ve hatıra ürünleri gibi konular değerlendirilmiştir. Bu anlamda, Malazgirt Zaferi'nin halk tarafından nasıl anıldığını ve anlaşıldığını ulusal ve yerel gazeteler aracılığıyla ortaya koymanın, toplumsal hafızanın güçlenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışma, kapsamlı bir basın taramasını ve Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gazete örneklerini içermektedir. Muş, Bandırma, Maraş, Afyon, Edirne, Kütahya, Bursa, İstanbul, Muğla, Yozgat gibi şehirlerdeki gazetelerden örnekler alınarak, bu zaferin nasıl anıldığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, farklı gazete örneklerinden hareketle tarihsel olayların toplumsal hafızadaki yeri ve önemi hakkında derinlemesine bir anlayış geliştirilmesine katkıda bulunulmaya çalışılmıştır. İlerleyen süreçte bu konuda yapılacak çalışmalara yeni ve doğru bir bakış açısı kazandırılması hedeflenmiştir. Ayrıca, bu konunun ileride yabancı basınla birlikte değerlendirilmesi de düşünülmekte ve başka çalışmalara kapı aralaması umulmaktadır. Böylece, Malazgirt Zaferi'nin tarihi ve kültürel mirası, ulusal ve uluslararası düzeyde daha fazla tanıtılabilir hale getirilebileceği düşünülmektedir.

Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden, hızlı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan *Doküman analizi* yöntemine¹⁰ müracaat edilmiştir. Bu yöntem ile belirli bir konuda yayınlanmış araştırma sonuçları ve kuramsal yazınların sistemli bir şekilde taranması ve yorumlanması olarak tanımlanan *Literatür taraması* yöntemine de başvurulmuştur. ¹¹ Doküman analizi, basılı ve elektronik materyallerle birlikte tüm belgelerin incelenmesi ve değerlendirilmesinde kullanılan sistemli bir yöntemdir. Belge kaynakları birincil ve ikincil kaynaklar olmak üzere ikiye ayrılırlar. Birincil dokümanlar kişinin kendisi tarafından yazılırken ikinci dokümanlar başkası tarafından yazılanlardır.¹²

10 Elise Wach, "Learning About Qualitative Document Analysis", *IDS Practice Paper in Brief*, 13 (August 2013), s. 1-11.

11 Harris M. Cooper, *Research Synthesis and Meta-Analyses: A Step By Step Aproach*, Sage Publications, London 2017, s. 61 ve s. 110.

12 Ali Balcı, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Pegem Akademi, Ankara 2006, s. 75-90.

BULGULAR

1. 1971 Yılı Öncesi Malazgirt Zaferi Kutlamalarına Dair

Tarihimizde önemli dönemlere dair hem yaşatmak hem de anmak adına önemli kutlamalar yapılmıştır. Zira ele aldığımız Malazgirt Zaferi'nin anma programlarına baktığımızda bu anma programlarının ve kutlamaların 1971 yılı ile sınırlı kalmadığı görülmektedir.

Gazete arşivleri incelendiğinde, sırasıyla 1943 (Malazgirt Zaferinin 872.yılı), 1945 (Malazgirt Zaferinin 874. Yılı) ve 1961 (Malazgirt Zaferinin 890. Yılı) yıllarında anma programları ve kutlamalar düzenlendiği görülmektedir.

28 Ağustos 1943 tarihli Cumhuriyet gazetesinin içeriğine bakıldığında, 26 Ağustos 1071 Malazgirt Zaferinin 872. Yıl Dönümü münasebetiyle Muş kasabasının bayraklarla donatıldığı ve Halkevinde yapılan büyük bir toplantıda günün anlam ve önemine ithafen konuşmalar yapıldığı belirtilmiş, bu ulusal günün emsalsiz bir heyecanla kutlandığı yazılmıştır.¹³

26 Ağustos 1945 tarihli Cumhuriyet gazetesinin içeriğine bakıldığında, “26 Ağustos” günü, Büyük Taarruz ve Malazgirt özelinde bir tutulmuş ve “Ağustos” ayına, milletimizin tarihinde zafer ayı ve zaferlerin hazırlandığı ay olarak vurgu yapılmıştır. Bundan 874 yıl evvel Sultan Alparslan'ın 55 bin kişilik ordusu ile Bizans İmparatoru Romen Diyojen'in 200 bin kişilik ordusuna karşı Malazgirt ovasında mutlak bir zafer elde ettiği belirtilmiştir. Bu zafer sayesinde Anadolu'nun kapılarını büyük Türkmen muhaceretine açtığı, yine bu zafer sayesinde Anadolu'nun bir Türk vatani haline geldiği belirtilmiştir.¹⁴

26 Ağustos 1961 tarihli Şark Telgraf gazetesinin içeriğine bakıldığında ise Malazgirt Zaferinin 890. Yıl Dönümünün merasimlerle kutlanacağı bildirilmiştir. Merasimlere katılacak olan kesimin, başta Vali Ahmet Gümüşlü olmak üzere daire müdürleri, basın mensupları, askeri birliklerin kumandanları ve kalabalık bir halk kitlesi tarafından kutlanacağını bildirilmiştir.¹⁵ 28 Ağustos günü de detaylarına ulaşılmaktadır. Muş Valisi Ahmet Gümüşlü dışında civar vilayetlerin (Kars, Van, Bitlis, Ağrı) valileri ve kaymakamlarının, 8. Kolordu Kumandanı Tümgeneral Fikret Esen ve Tümen Kumandanı Kurmay Albay Kemal Taran'ın iştiraki ile 10:00'da kutlama merasimi başlamıştır. Bando tarafından İstiklal Marşı çalındıktan sonra Malazgirt şehitleri için iki dakika saygı duruşu yapılmıştır. Günün anlam ve önemine ithafen konuşmalar yapılmış, bu konuşmalardan sonra orduya mensup uçaklar, Malazgirt göklerinde, etrafı saran halkın takdir edici alkışları eşliğinde dolaşmıştır. Hazır bulunan kahraman askeri birliklerimizin, halkın heyecanlı alkışları arasında resmi geçitlerinden sonra tören son bulmuştur. Törene, Malazgirt ve civar illerden büyük ilgi olduğuna da vurgu yapılmıştır.¹⁶

13 Cumhuriyet, 28 Ağustos 1943, s.1.

14 Cumhuriyet, 26 Ağustos 1945, s.1.

15 Şark Telgraf, 26 Ağustos 1961, s.1.

16 Şark Telgraf, 28 Ağustos 1961, s.1

2. Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünde Gerçekleştirilen Törenler, Kutlamalar ve Etkinler

26 Ağustos tarihli Akşam Gazetesinin içeriğine bakıldığında onarılan Malazgirt Kalesi'nin açılışı ile başlayan törenler çeşitli folklor gösterileri, okçuluk, güreş, kır koşusu gibi gösteriler ile devam etmiştir. Bu etkinliklere Türkiye'nin birçok bölgesinden yüzlerce kişi katılmaktadır.

Törene Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Başbakan Nihat Erim, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç, Kuvvet Komutanları ve bazı Bakanlar katılmıştır. Türk tarihinin en büyük dönüm noktalarından biri olan Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümü şenliklerine 26 Ağustos günü 08:00'de Atatürk Anıtı önünde yapılacak törenle başlanmıştır. Törene askeri birlikler, milis kuvvetleri, izciler, öğrenciler ve folklor ekipleri katılmıştır.¹⁷

26 Ağustos tarihli Sonhaber gazetesinin içeriğine bakıldığında, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın dört gün sürecek yurt gezisine çıkmak için sabahleyin askeri bir uçakla Diyarbakır'a gittiği ve Malazgirt Savaşının 900. Yıl Dönümü dolayısıyla düzenlenen törende hazır bulunarak Malazgirt Anıtı'nın temelini attığını belirtilmektedir. Aşağıda, Sunay'ın temel atarken çekilen fotoğrafı yer almaktadır.¹⁸

Resim 1: 26 Ağustos 1971 Tarihli Sonhaber Gazetesinde Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın Temel Atarken Fotoğrafı¹⁹

26 Ağustos tarihli Cumhuriyet gazetesinin içeriğine bakıldığında Malazgirt Zaferi kutlamaları çerçevesinde Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay yaptığı konuşmada şunları söylemiştir:

“Anadolu’da yüce milletimizin egemenliğine ve yerleşmesine temel atan ve birçok medeniyetlerin kaynaşmasını sağlayan çok yönlü sonuçlarıyla şanlı tarihimizin oluşmasına yeni bir devir ve kıtalar üzerinde yayılışına yeni yollar açmış olan Malazgirt Zaferinin 900.

17 Akşam, 26 Ağustos 1971, s.1.

18 Sonhaber, 26 Ağustos 1971, s.1

19 Sonhaber, 26 Ağustos 1971, s.1

Yıldönümünü sevinçle kutluyoruz.

Devletler ile din ve mezheplerin geliştirilmeleri için cengaverlik ve fethin esas tutulduğu ve uygulandığı bir çağda edilen Malazgirt Zaferi, milletimizin Orta Asya'dan batıya doğru asırlar boyunca giriştiği atılımların Anadolu'yu vatan yapmak, Anadolu Türklüğünü ebedileştirme ve Atatürk milliyetçiliği inancını kuvvetlendirme yolunda sarf ettiği tarihi gayretleri ilk merhalesi olmuştur.

Bugün barışçı milletlere karşı (Yurtta Sulh Cihanda Sulh) ilkesine uyarak halisane dostluk ve samimi iş birliğinde, kötü niyetlilere karşı ise daima uyanık bulunan Türk milleti, Anayasa'nın öngördüğü şartlar ve nitelikler içinde benliğine ve Cumhuriyetine inanmak, milli birliğini, milli kültürünü ve vatan bütünlüğünü koruyup, istiklal ve hürriyetlerini güvenle sürdürmek ve milli çıkarları ile meşru haklarına göre hareket etmek zorundadır.”²⁰

Cumhurbaşkanı daha sonra Doğu illerimizde görülen çeşitli mahrumiyetlere değinmiş, bunun devletimizin ilgisizliğinden değil, mahalli idareler ve özel sektörün yaptığı yatırım farklarından ileri geldiğini ifade ederek şöyle devam etmiştir:

“Meselelerimizi kendi aklımızla, ilme ve gerçeklere dayanarak basiretle çözümlememiz ve işlerimizi birlikte çalışarak azimle çalışmamız ve devlet yatırımlarında mahalli ve kişisel imkanları da hiçbir art niyete bağlı kalmadan kullanmamız gerekir. Bu ifadelerime ters düşen ayırıcı düşünce ve bölücü davranışların, yalnız Türkiye Cumhuriyeti'ne değil, öncelikle bunların telkinine ve teşvikine hedef ve tabii olanlara zarar vereceklerini önemle hatırlatmak isterim.”²¹

Sunay, konuşmasını şöyle bitirmiştir:

“Aziz Atatürk'ün buyurdıkları gibi: Türk milleti öğünebilir. Çünkü, tarihi ona bu hakkı vermiştir. Türk milleti çalışmalıdır. Çünkü, çözümlenmesi gereken meseleleri tarihin büyüklüğü ölçüsündedir. Türk milleti kendine ve birbirine güvenmelidir. Çünkü, o, bu takdirde bütün engelleri aşacak ve bütün müşkülleri yenecek güçte olduğunu tarihinin her döneminde ispat etmiştir.”²²

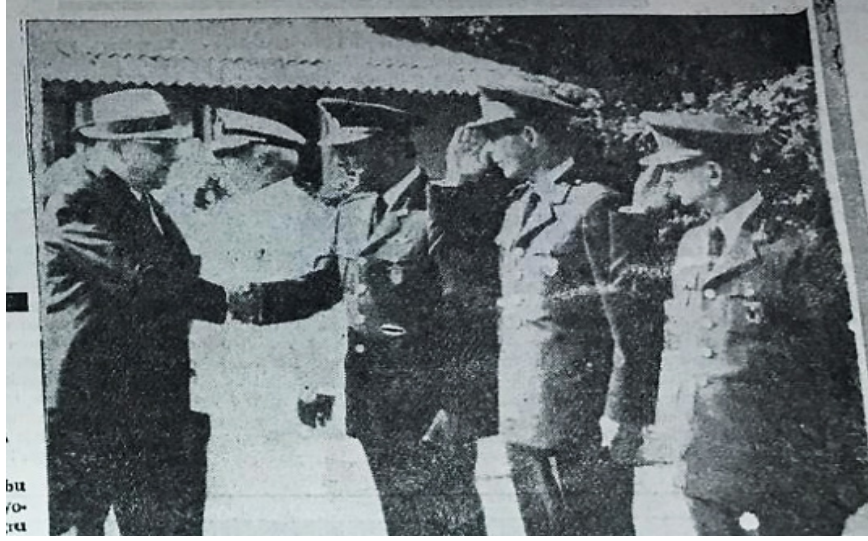
---

20 Cumhuriyet, 26 Ağustos 1971, s.1.

21 Cumhuriyet, 26 Ağustos 1971, s.1.

22 Cumhuriyet, 26 Ağustos 1971, s.1.

Resim 2: 26 Ağustos 1971 Tarihli Tasvir Gazetesinde Komutanlarla Selamlaşan Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay²³

26 Ağustos tarihli Bursa'nın Sesi gazetesinin içeriğine bakıldığında, Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü kutlamalarında şehirde törende gösteriler yapan kılıç kalkan ekiplerinden fotoğraf yayımlamıştır. Törende belediye bandosu, mehter takımı ve kılıç kalkan ekibi gösteriler yapmış marşlar çalınmıştır.²⁴

Resim 3: 26 Ağustos 1971 Tarihli Bursanın Sesi Gazetesinde Bursa'daki Törende Gösteri Yapan Ekip²⁵

26 Ağustos tarihli Şark Telgraf gazetesinin içeriğine bakıldığında, Malazgirt Zaferi anma törenleri hazırlıkları ile direkt olarak Muş Valisi Ömer Haliloğlu'nun bizzat ilgilendiği bildirilmiştir. Muş merkezinde ve Malazgirt'te hareketli anlar yaşanmış ve törenin layığı ile cereyan edebilmesi

23 Tasvir, 26 Ağustos 1971, s.1.

24 Bursanın Sesi, 26 Ağustos 1971.

25 Bursanın Sesi, 27 Ağustos 1971, s.1.

için yoğun çaba sarf edilmiştir. Malazgirt Zaferinin kutlama programı saat 08:30'da Atatürk Anıtı'na çelenk konularak başlamıştır. Ardından abidenin yapılacağı yere gidilip temel atma töreni yapılmıştır. Bir subay tarafından arazinin tanıtılması ve hareketin özeti anlatılmış Üniversite ve Yüksek Okullar adına, halk adına konuşmalar yapılmıştır. Davetlilere öğle yemeği verilmiş mehter gösterisi, folklor gösterileri, spor yarışmaları (okçuluk, kır koşusu, güreş, cirit) bando refakatinde fener alayı yapılmıştır. Hava kuvvetleri jet uçaklarının gösterileri, helikopter ve kara uçaklarının geçişi, Türk Hava Kurumu'nun paraşüt gösterileri yapılmıştır.²⁶

26 Ağustos tarihli Sabah gazetesinin içeriğine bakıldığında, tüm yurttaki olduğu gibi Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü İstanbul'da büyük coşkuyla kutlanmıştır. Sabah saat 08:30'da Bando eşliğinde Atatürk anıtına çelenkler konulmuştur. İstiklal Marşı çalınıp, saygı duruşu yapıldıktan sonra DSİ önündeki alana gidilmiş, günün anlam ve önemini belirten konuşmalar yapıldıktan sonra geçit resmi yapılmıştır. Şehirdeki törene bütün orta dereceli okullar ve ilkokullar katılmıştır.²⁷

26 Ağustos tarihli Muğla'nın Devrim gazetesinin içeriğine bakıldığında, Malazgirt haftası olarak kabul edilen 22-28 Ağustos tarihleri arasında çeşitli faaliyetlerde bulunacak olan Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü salonlarında bir kutlama töreni hazırlanmıştır. Muğla Kız İlk Öğretmen Okulu Malazgirt Zaferinin yıl dönümü nedeniyle bir gece düzenlemiştir. Edebiyat, Müzik, Tarih ve Beden Eğitimi öğretmenleri ile öğrencilerin el ele vererek beş gün gibi kısa bir sürede hazırladıkları ve sahneye koydukları anma günü beğeni toplamıştır.²⁸

26 Ağustos tarihli Edirne Hudut Gazetesinin içeriğine bakıldığında, Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü kutlamalarına hazırlanan program gereğince bütün şehir bayraklarla donatılmıştır. Tören saat 10:00'da Atatürk Anıtı önünde yapılmış, Valilik, Garnizon Kumandanlığı, Belediye ve Milli Eğitim ile diğer resmi ve özel teşekküllerin hazırlayacakları çelenkler saat 09:30'da tören yerinde hazır bulundurulmuştur. Atatürk Anıtına çelenk konmuş, bando İstiklal Marşını çalmıştır. Çelenk koyma töreninin ardından bir Subay ve Ticaret Lisesi Edebiyat Öğretmeni günün anlam ve önemine ithafen bir konuşma yapmıştır. Gece saat 21:00'da Garnizon Kumandanlığınca bando refakatinde bir fener alayı düzenlenmiştir. Ertesi gün ise saat 17:30-18:00 arası belediye yayın araçları vasıtasıyla marş ve kahramanlık türkülerini yayınlamıştır. Tören için Kız İlk öğretmen Okulu müzik öğretmeni Necati Seçkin marş bestelemiştir.²⁹

26 Ağustos tarihli Eskişehir'in Hakikat gazetesinin içeriğine bakıldığında, Diyanet İşleri Başkan Vekili Lütfü Doğan, Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü dolayısıyla bir telgraf çekerek zaferi kutlamıştır. Lütfü Doğan telgrafında şöyle demiştir:

*“Milletimizin kardeşlik, beraberlik ve birlik ruhuna sahip olması sonucu cennet gibi güzel olan vatanımızın kazanılmış ve ulvi hasletleri ile iyilik sahasında milletimiz başka milletlere örnek olmuştur. Bu asil duygular milletimizin sinesinde mevcut olduğu müddetçe tarihimizin Malazgirt Zaferi gibi zaferlerle süslenebileceği muhakkaktır.”*³⁰

26 Şark Telgraf, 26 Ağustos 1971, s.1.

27 Sabah, 27 Ağustos 1971, s.1.

28 Devrim, 28 Ağustos 1971, s.1.

29 Edirne Hudut, 26 Ağustos 1971, s.1.

30 Hakikat, 26 Ağustos 1971, s.2.

26 Ağustos tarihli Ekonomide Egemenlik gazetesinin içeriğine bakıldığında, Azerbaycan Kültür Derneği tarafından yayımlanan bildiride, Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü kutlanmakta olup, Azerbaycan Kültür Derneği Başkanı İskender Aküzüm ve Genel Sekreter Ahmet Karaca'nın imzalarını taşıyan kutlama mesajında şöyle denmektedir:

“Büyük Başkumandan Alparslan'ın tutsak Türk illerinin kabesi olan Anadolu ile bugün komünist ülkelerin boyunduruğu altına giren Azerbaycan'ı ilelebet Türk Yurdu, Türk Diyarı yapan Malazgirt Zaferinin 900. Yıldönümünü büyük bir mutluluk içinde kutluyoruz. Biz Azerbaycan Türkleri, ikinci bir Alparslan kasırgasının yeniden eserek 15 milyonluk büyük bir Türk topluluğu sinesinde barındıran fakat bugün komünist Rus ve kara sömürge idarelerinin zulmü altında inleyen parçalanmış Azerbaycan'ın hür alem içinde şerefli yerini almasını sağlayacak mutlu günlerin yakın olduğunun idraki içindeyiz.”³¹

26 Ağustos tarihli Ankara Hür Anadolu gazetesinin içeriğine bakıldığında, Malazgirt Zaferi anma törenleri, onarılan Malazgirt Kalesi'nin açılışı ile başlamış, çeşitli folklor gösterileri, okçuluk, karakucak güreşleri, kır koşusu ve izcilik gösterileri ile devam etmiştir. Bunlara ilaveten zafer ile ilgili konferanslar verilmiş ve film gösterileri de yapılmıştır. Büyük Türk komutanı Alparslan için de mevlit okutulmuştur.³²

Resim 4: 26 Ağustos 1971 Tarihli Hür Anadolu Gazetesi'nden Alparslan Tasviri³³

26 Ağustos tarihli Afyon'un Kocatepe gazetesinin içeriğine bakıldığında, Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü dolayısıyla Halk Eğitim Başkanlığı bir gece düzenlemiştir. 20:00'de başlayan programda Malazgirt Zaferi ile ilgili bir konferans verilmiş, kahramanlık türküleri okunmuş, cenk havaları çalınıp kahramanlık şiirleri okunmuştur.³⁴

26 Ağustos tarihli Bandırma Gürses Gazetesinin içeriğine bakıldığında, Malazgirt Zaferi kutlama töreni merasimi saat 14:00'da İstiklal Marşı çalınıp anıta çelenkler konması ile başlamış, Bando ve Mehter gösterileri ile devam etmiştir. Bu programa göre milli bayramlarda

31 Ekonomide Egemenlik, 26 Ağustos 1971, s.1-5.

32 Hür Anadolu, 26 Ağustos 1971, s.1.

33 Hür Anadolu, 26 Ağustos 1971, s.1.

34 Kocatepe, 25 Ağustos 1971, s.1.

olduğu gibi Cumhuriyet alanında protokol dahil ordu mensupları, halk, dernekler, sendikalar hazır bulunmuşlardır. Alparslan ve Malazgirt haftası dolayısıyla şehir bayraklarla süslenmiş, gece resmi daireler dahil devamlı olarak hafta süresince ışıklandırılmıştır. Malazgirt haftası dolayısıyla da Ticaret Lisesi'nin gazinolara bakan cephesinde ve Kız Sanat Enstitüsü'nün belediye altındaki vitrininde sergiler açılacaktır.

Ayrıca şehrin muhtelif yerlerine büyük boyda bez afişler hazırlanıp asılmıştır. Bu afişlerde haftanın önemi ve manası ile ilgili yazılar yazılmıştır. Kutlama komitesince hazırlanan program Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından her yere dağıtılmıştır. Programda kendilerine görev verilen daire ve şahısların, programda yazılı esaslar dahilinde hareket edip, programı aksatmamaları gerektiği ilgililerden önemle istenmiştir.

Malazgirt Haftası dolayısıyla düzenlenen gösteriler şehir merkezinde, Edincik ve Bezirci'de devam etmiştir. Belediye bandosu Bezirci köyüne gitmiş, gösteriler yapılırken de Halk Eğitim Merkezi müdürü İsmail Aydemir halka konuşmalar yapmıştır. Bezirci'de yapılan gösteri ve konuşmalar büyük ilgi toplarken, Avukat Artuğ Sayiner Edincik tarafında konuşma yapmış ve şiirler okumuştur.

Şehir merkezinde ise askeri boru trampet takımı mahallelerde ve Cumhuriyet alanında gösteriler yapmış, bu arada alandaki kürsü ile Ortaokul Müdür Muavini Ahmet Tiryaki bir konuşma yapmıştır. Ahmet Tiryaki konuşmasında özetle şöyle demiştir;

*"Tarihte çok sıkıntı çekmiş, fakat en sıkıntılı anlarımızda büyük başarılar kazanmış büyük bir ulusuz. En büyük zaferlerimiz hep bu anlarımıza rastlar. Bu tür zaferlerin en büyüklerinden biri de şüphesiz 26 Ağustos 1071'de kazandığımız Malazgirt Zaferi'dir. Biz burada yalnız düşmanı yenmekle kalmadık, ebedi bir yurdun da sahibi olduk. Malazgirt zaferi ile birlikte bu topraklara hak, adalet, sevgi ve insanlık tohumlarını ektik."*³⁵

26 Ağustos tarihli Yeni Kıroba gazetesinin içeriğine bakıldığında ise diğer gazetelerden farklı olarak Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü kutlamaları programı kapsamında bir anma programı yayınlamıştır. Bu program şu şekildedir:

1. Bugün saat 09:30'da başlayıp gece 24:00'a kadar sürecektir olan Malazgirt Zaferinin yıl dönümü aşağıda belirtildiği şekilde kutlanacaktır.
2. Kutlama günü süresince bütün resmi ve özel binalar, caddeler bayraklarla donatılacak ve ışıklandırılacaktır.
3. Bugün saat 09:30'da kutlamanın yapılacağı yerde Belediye üç top atımı ile Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümü ilan edilecek.
4. Saat tam 10:00'da belediye önünde saygı duruşu yapılacaktır.
5. Atatürk anıtına merasimle çelenk konulacaktır.

6. Bando İstiklal Marşını çalacak.
7. İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilecek.
8. Şehrin muhtelif yerlerine Malazgirt Zaferi ile ilgili afişler donatılacak.
9. İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğünde Selçuklulara ait kitapları kapsayan bir pano hazırlanacak. Geceleyin askeri birlik tarafından fener alayı düzenlenecek.³⁶

Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümü vasıtasıyla tören ve etkinliklerin dışında hatıra olarak basılan para ve pullar da karşımıza çıkmaktadır.

26 Ağustos tarihli Hürriyet Gazetesinin içeriğine bakıldığında, PTT tarafından bastırılan 100 ve 250 kuruş değerindeki pullardan bahsedilmiştir.³⁷

Resim 5: Hatıra olarak basılan 100 ve 250 kuruşluk pullar³⁸

36 Yeni Kıroba, 26 Ağustos 1971, s.2.

37 Hürriyet, 26 Ağustos 1971, s.3.

38 Hürriyet, 26 Ağustos 1971, s.1.

Resim 6: Hatıra olarak basılan Alparslan ve Malazgirt temalı para³⁹

3. Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünde Çıkan Gazete Yazıları

Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümü kutlamalarına ilişkin incelemelerde bulunduğumuz gazetelerde Malazgirt Zaferi ve Alparslan'ın kahramanlığı üzerine çeşitli metinler karşımıza çıkmaktadır. Bu metinleri kaleme alan yazarlar içerisinde önemli tarihçiler, Türk ordusunda görev yapmış önemli kişiler yer almıştır. Aynı zamanda bu zaferin yıl dönümüne armağan olarak düzenlenen kompozisyon yarışmasına sunulan ve ilk üçe giren yazılar da değerlendirilmiştir.

26 Ağustos 1971'de çıkan Tercüman Gazetesinin içeriğine bakıldığında Osman Turan'ın yazmış olduğu bir metin karşımıza çıkmaktadır. Bu metin aşağıda olduğu gibi gösterilmiştir.

“ALPARSLAN VE BÜYÜK ZAFERİ”

*Bir Cuma günü sabaha karşı Malazgirt'te elli dört bin er; Bestelediler en güzel marşı;
Allahu Ekber, Allahu Ekber*

Türk milleti, bugün kurduğu yeni bir vatan ve devletin X. Asrına ayak basmakta; ihtişamlı bir tarihin en uğurlu bir yıldönümünü kutlamaktadır. Garp Türklüğünün babası Alparslan "Tanrının Ordusu" ile bundan 900 yıl önce, 26 Ağustos Cuma günü, Allah'ın teyidine mazhar olarak Malazgirt'te mucizevi bir zafer kazanmıştır. Selçuk'un diğer torunu Süleyman Şah da bu zaferden dört sene sonra 1075 yılında Türkiye devletini kurmuştur. Bu mesut yıldönümünü ne kadar derin bir tarih şuuru kutsi heyecan duyguları ile kutlar; bugünü ne derece sağlam ilim, kültür ve sanat eserleri ile karşılırsak milli vazifemizi o nispette yapmış oluruz.

Karahanlı hükümdarı Satuk Buğra Han, X. Asrın birinci yarısında yeni dini, milleti ve devleti ile kabul edip şarkta Türk İslam sancaklarını yükseltirken bir müddet sonra, Selçuk Subaşı da büyük Oğuz kavmini hidayete erdirtiyor; onun torunları garba doğru ilerliyorlardı. Türk milleti X. Asırda kitleler halinde İslamlaşırken, aynı zamanda bununla muvazi olarak, iki büyük hadise de vuku buluyordu... Bunlardan biri Büyük Türk muhaceretinin başlaması, Oğuzların dalgalar halinde İslam dünyasına ve Anadolu hudutlarına doğru göçmeleri, diğeri de İslam dünyası ve medeniyetin iç ve dış büyük buhranlar içinde bir inkiraz tehlikesi ile karşılaşmasıdır. Türklerin

İslam ve cihan tarihinde oynadığı rolün büyüklüğünü anlamak için, burada çok umumi bir tablo ile, İslamiyet'in tarih bakımından iki mucizeyi başardıktan sonra X. Asırda nasıl bir inhitat içine düştüğünü ve Selçuklular devrinde ne şekilde tekrar yükseldiğini belirtmeye lüzum vardır.

Filhakika İslamiyet ve Hazreti Muhammed beşeriyete öyle bir ruh ve iman vermiştir ki, sade insanların deha derecesine yükseldiği, küçük ve meçhul Arap kavminin büyük bir millet haline geldiği görülmüş ve bu sayede büyük İmparatorluklar ya süratle yıkılmış veya kol ve kanatlarını kaybetmişlerdir. Bu suretle kısa bir zamanda yapılan büyük fetihler neticesinde Altay dağlarından Okyanuslara kadar uzayan yeni bir İslam alemi vücuda gelmiş ve yeni bir dünya nizamı kurulmuştur. İşte birinci tarihi mucizesi budur. Bu askeri ve siyasi kudretin, bir asır sonra ilim ve fikir haline inkılap etmesi, İslam din ve medeniyetinin dünyayı aydınlatması da ikinci mucizeyi teşkil eder. Gerçekten Arap Acem ülkelerinde ve Türkistan'da öyle harikulade bir ilim aşkı uyanmıştır ki, Müslümanlar eski devirlerin fikir mahsullerini süratle yeni dinin hamuru ile yoğurmuş ve büyük İslam medeniyeti sentezini vücuda getirmişlerdir. Eski medeniyetlerin ülkelerinde yayılan Hristiyanlık eski çağların ilim ve fikir eserlerini putperestlik hatırası sayarak imha ve hayatı inkar eder; beşeriyeti derin bir cehalet ve sefaletle düşürürken ondan altı asır sonra gelen İslamiyet'in ilim ve hayata aşkla sarılması, medeniyeti ve insanlığı yükseltmesi iki cihanşümül din arasındaki azim farkı göstermiştir. Nitekim eski çağlar medeniyetini yeni çağlara ulaştırma şerefi Hristiyanlığa değil İslamiyet'e aittir. Hatta eski Yunan'ın varisi gözüken Garp bu medeniyeti bile ancak Selçuklu devrinde İslam medeniyeti ile temastan sonra tanıyabilmiştir.

Bununla beraber İslam dünyası ve medeniyeti bu mesut inkişaftan sonra inhitata başlamıştır. X. Asırda dahilde dini, içtimai ve siyasi buhranların şiddetlenmesi, hariçte de Bizans İmparatorluğunun taarruza geçerek büyük İslam merkezlerini tehdit eden istilalara başlaması İslam medeniyeti ve kavimlerini inkıraz tehlikesiyle karşılaştırmıştı. Müslüman Arapların ve İranlıların artık İslam iman, ahlak ve idealleri zayıflamış; materyalist hayat ve komünist cereyanlar İslam dünyasını kemirmeye başlamıştır. İslamiyet taze bir kana ve yeni bir imana ihtiyaç duyuyor; buhran ve tehlikeler karşısında korku geçiren samimi Müslümanların gözleri Şarka ve Türklere çevriliyordu. Zira Türkistan dindarlığı, ahlakı ve hayır müesseseleri ile Müslüman mütefekkirleri hayran ediyordu. Fakat daha mühimini hayatıyeti ve ahlaki vakıfları yüksek büyük göçebe kitlelerin hızla İslamiyet'i kabul ettiğine dair müjde haberlerinin gelmesi teşkil ediyordu. Zira Türkleri "Tanrının Ordusu" gösteren hadisler Müslüman büyükleri ve Evliyasının İslamiyet'in Türklerin imanı ve kılıcı sayesinde kurtulup yükseleceğine dair keşifleri de her tarafta yayılmış ve ümitleri kuvvetlendirmiştir.

Selçuklulardan bir asır önce kaydedilen bir hadis Tuğrul Bey'in Horasan'da, zuhur edip İslamiyet'i iç ve dış düşmanlardan kurtarıncaya kadar kılıcı elinden bırakmayacağını ifade ediyor; İstanbul Fatih'i gibi onun da Mehmed adını taşıyacağı belirtiliyordu. Hatta Fatih'in şeyhi Akşemseddin Fatih'i yalnız Hazreti Muhammed'in hadisine mazhar olmakla tebşir etmemiş; Allah'ın da Kuran'da "Beldetün Tayyibetün" ayeti ile İstanbul'u ve Fatih'ini takdis ettiğini de önceden haber vermiştir. Nitekim bu iki kelimenin fetih tarihi olan 857'yi göstermesi de bu şeyh tarafından keşfedilmiş ve bu padişaha bildirilmiştir.

Türkler İslam dünyasının en buhranlı bir zamanında bu dini kabul ederken bu hadis ve müjde ile daha büyük bir kudret ve hayatiyet kazanıyor; İslam'da kendi ruh ve ideallerini buluyor bu suretle kendilerine hem azametli bir tarih hazırlıyor; hem de bin yıl bu din ve medeniyetin bayrağını yükseltiyordu. Milli ve İslami mefkurenin en kudretli temsilcilerinden biri olan Alparslan büyük asker Romanes Diogones ve onun muazzam ordusu ile karşılaşınca maddi kuvvet azlığına mukabil yüksek iman ve mefkuresine güveniyordu. O "Yarabbi! Senin azametinin karşısında yüzümü yere sürüyor; seni kendime vekil yapıyor ve uğrunda cihada giriyorum. Ey tanrım niyetim halistir; bana yardım et eğer sözlerimde hilaf varsa beni kahret" cümleleri ile dua ederken derin imanını ve hak yolunda savaştığını bir daha meydana koyuyordu. Sultan Alparslan'ın imamı Buharalı Muhammed bin Abdülmelik de bu tehlikeli dönüm noktasında: "Ey Sultan! Sen Allah'ın başka dinlere zafer vadettiği İslamiyet uğrunda cihat yapıyorsun. Bütün Müslümanların camilerde sana dua eylediği cuma günü savaşa başla. Ben Allah'ın zaferi senin adına yazdığını umuyorum". Cümleleri ile büyük kahramanı müjdeliyor; Akşemseddin'in Fatih'i tebşirine benzer, bir hadise vuku buluyordu. Halifenin bütün camilerde Alparslan için okunmak üzere gönderdiği hutbe ve dua metni de Malazgirt kahramanlarının maneviyatını yükseltiyordu.

Malazgirt meydan muharebesi ruhun maddeye üstünlüğünü ispat etmiş; Alparslan küçük ordusu ile muazzam Bizans ordusunu yok etmiş ve tarihte ilk defa olarak bir Bizans İmparatoru da esir alınmıştır. Fakat muzaffer Türk padişahı Bizans İmparatoruna esir değil aziz bir misafir hükümdar muamelesi yapmış; onu hakimane sözlerle teselli etmiş ve Türk usulüne göre de kardeşlik andı içmişlerdir. Alparslan bu zaferi ile Türk İslam medeniyeti ve kavimlerinin kaderini değiştirmiş; Malazgirt zaferi Bizans ve Avrupa tarihlerinde bir dönüm noktası olmuştur.⁴⁰

İlgili metni kaleme alan Osman Turan (1914-1978) 1914 yılında Çaykara'da doğmuştur. Selçuklu tarihi alanında önemli çalışmalara imza atmış önemli bir isim olan Osman Turan'ın yayınlarını ilmi ve fikri olarak ikiye ayırmak mümkündür. Bu çalışmalar birbirinden tamamen farklı özellikler taşımakla birlikte birbirlerini destekler ve tamamlar niteliktedir. Turan, geniş yorumlarıyla tarihe dair yazılarını kuru birer bilgi olmaktan çıkardığı gibi ilmi çalışmalar sonucunda elde ettiği bilgileri de memleket meselelerinin aydınlatılmasındaki fikirlerine dayanak yaparak değerlendirmiştir.⁴¹ Eserlerine bakacak olursak; *On İki Hayvanlı Türk Takvimi*, *Selçuklular Tarihi* ve *Türk-İslam Medeniyeti*, *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi*, *Selçuklular ve İslamiyet*, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, önemli eserlerinden bazılarıdır. Hayatına ilmi olarak pek çok eser sığdıran Osman Turan 1978 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

40 Tercüman, 26 Ağustos 1971, s.2.

41 Salim Koca, "Osman Turan", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt:41, İstanbul, 2012, s. 410-412

Resim 7: Osman Turan⁴²

Osman Turan, gazetede kaleme aldığı metninde, Malazgirt Zaferi'nin tarihini ve manevi önemini, Türk milletinin İslamiyet'i kabul etmesi sürecini ve Selçuklunun İslam medeniyetine katkılarını ele almıştır. Metinde sunduğu bilgilere göre, Malazgirt Zaferi, 26 Ağustos 1071'de Sultan Alparslan'ın Bizans ordusuna karşı kazandığı büyük bir zaferdir. Bu zafer, sadece askeri bir başarı değil, aynı zamanda Türklerin Anadolu'ya yerleşmesini ve Türkiye devletinin temelini atılmasını sağlayan tarihi bir dönüm noktasıdır. Osman Turan, Alparslan'ın yüksek iman ile bu savaşa girdiğini vurgularken, direkt olarak savaşa etkisinden bahsetmektedir. Turan aynı zamanda X. yüzyılda İslam dünyasının içine düştüğü dini, sosyal ve siyasi buhranları da anlatmakta olup, bu dönemde Müslüman toplumlar zayıflarken Türklerin İslamiyet'i kabulü ile yeni bir umut ve dinamizm kaynağı olduğunu vurgulamaktadır.

Turan'ın yazısında belirttiği üzere Türklerin İslam'a olan katkıları, İslam medeniyetini yeniden yükseltmiş, özellikle Selçuklular döneminde büyük bir kültürel ve siyasi canlanma yaşanmıştır. Türk milletinin İslamiyet'le bütünleşmesinin, İslam dünyasına getirdiği güç ve dirilişle önemli bir misyonu üstlenmiştir. Malazgirt bu anlamda sadece bir zafer değil aynı zamanda bir medeniyetin yeniden doğuşudur.

Cumhuriyet Gazetesinde Emekli General Refik Tulga'nın Malazgirt Meydan Muharebesi ile ilgili yazmış olduğu yazı yer almaktadır. Bu yazıda Malazgirt Zaferi ile Sakarya Zaferi'nin benzerliğine dikkat çekilmiştir. Yazının tam hali aşağıda gösterilmiştir.

"Bu yıl, politik ve askeri strateji bakımından aynı amaç için yapılmış ve aynı düşmana karşı kazanılmış kesin sonuçlu iki büyük Türk zaferinin 900. Ve 50. Yıldönümleri mutlu bir olay olarak birleşmiş bulunmaktadır.

Dokuz yüz yıl evvel Alparslan ordusunun Bizans İmparatoru Romanes Diogenes'e karşı kazandığı Malazgirt zaferiyle, elli yıl evvel, Başkomutan Gazi Mustafa Kemal'in Kral

Konstantin ordusuna karşı kazandığı Sakarya Zaferi; amaç, sonuç ve içinde bulunan şartlar itibariyle birbirine çok benzemektedir.

Bu bakımdan bu yıl, Alparslan ile Atatürk'ün ölmez adlarını bir kere daha zihinlerimize perçinlemek ve bu iki büyük devlet Başkanı ve Başkomutana karşı duyduğumuz minnet borcunu tekrarlamak zorunluluğundayız.”⁴³

Refik Tulga (1907-1981) 1907 yılında Kütahya’da doğmuştur. Kuleli Askeri Lisesi’nden sonra Harp okulunu bitirmiş, Harp Akademisinden mezun olmuştur. Önemli mevkillerde görevlerde bulunmuştur. 1964-1967 yılları arasında Genelkurmay II. Başkanlığı görevini gerçekleştirmiştir. Son görevi Brüksel NATO Askeri Komitesi Türkiye Askeri Temsilciliği’dir. Türk Silahlı Kuvvetleri’nde önemli görevlerde bulunan Tulga 1981 yılında vefat etmiştir.

Emekli General Refik Tulga yazısında Malazgirt Zaferi ile Sakarya Zaferi’nin benzerliğini ön planda tutmuş Sultan Alparslan ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün önderliklerine, başarılarına değinmiş minnet borcunu vurgulamıştır.

Akşam Gazetesinde Sultan Alparslan ile ilgili kısa bir biyografi tarzında yazı yayımlanmıştır. Bu yazı aşağıda gösterilmiştir.

“ALPARSLAN KİMDİR?”

Uzun boylu, Kara yağız yakışıklı bir adam Alparslan, Tuğrul beyin yerine Büyük Selçuklu Sultanı olduğunda 31 yaşındaydı. Tuğrul Bey zamanında Horasan’ı yönetiyordu. Malazgirt savaşından sonra serbest bıraktığı Diogones 1071 yılında Anadolu’da kuvvet toplayıp yeniden Alparslan’ın karşısına çıktı. Bunun üzerine kızan Alparslan komutanlarına Anadolu’yu ellerine geçirmelerini, beylikler kurmaları ve Türkleştirmeleri için buyruk verdi. Ardından 200 bin atıyla Türkistan fethine girişti. Berzem kalesinin komutanı Yusuf’a direndiği için hareket etmişti. Bunun üzerine Alparslan adamlarına karışmamalarını söyleyerek ok attı, ancak tutturamadığı için Yusuf’un hançeri böğrünü buldu. Muhafızlar Yusuf’u parçaladılar ama iş işten geçmişti. Yarası ağırdı “Kimseyi hakir göremeyin. Ben hakir gördüğüm için bu hale geldim” dedi ve öldü.”⁴⁴

Sultan Alparslan ile ilgili yayımlanan biyografide fiziksel özelliklerine dikkat çekilmiştir. Batı Karahanlılar üzerine düzenlemiş olduğu seferde bir kale komutanı olan Yusuf’a karşı mücadelesinde böğründen hançerle darbe alıp hayatını kaybettiğine yer verilmiştir. Ayrıca meşhur sözlerinden biri olan “Kimseyi aşağı görmeyin, ben gördüğüm için bu hale geldim.” demiş ve 24 Kasım 1072 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

26 Ağustos 1971 tarihli Akşam gazetesinde Malazgirt Zaferi ile ilgili detaylı bir metin de karşımıza çıkmaktadır. Metni A. Cevdet Arslan kaleme almıştır. İlgili metin aşağıda gösterilmiştir.

43 Cumhuriyet, 26 Ağustos 1971, s.2.

44 Akşam, 26 Ağustos 1971, s.3.

“Malazgirt Meydan Muharebesi ve Alparslan”

Temeli Alparslan tarafından atılan, Fatih tarafından sağlamlaştırılan Anadolu Türklüğü, Atatürk'ün aynı günün 51. Yıldönümünde (26 Ağustos 1922) kazandığı zaferle abideleşti...

1071 yılının ağustos ayının 26. cuma günü İslam Dünyasının o zamanki merkezi Bağdat'taki bütün camilerin hutbelerinde bizzat Halife Kaim Biemrullah'ın hazırladığı bir dua okunuyordu. Bu duanın Türkçe anlamı şöyledir: Allah'ım sen onları koru, O'ndan yardımını esirgeme ve düşmanlarını kahret. Elleri göklere açılmış milyonlarca insan bu duaya huşu içinde âmin diyerek katılıyordu. Bu mübarek günün, bu mübarek anında Müslümanlara ne olmuştu? Kendilerinde yardımını esirgememesini istedikleri insan kimdi? Biz bu soruların cevaplarını bulabilmek için Tarihin yapraklarını süratle geriye çevireceğiz.

Bütün Küçük Asya Türk korkusuyla sarsılıyor ve titriyordu. Horasan'da bulunan Sultan Alparslan, Mısır ileri gelenlerinden aldığı mektuplar üzerine, burayı Şii Fatimilerden temizlemek üzere hazırlıklara başladı. 1070 yılı ortalarında bütün Şark ordularının başında Azerbaycan'a geldi. Van Gölü'nün kuzeyinden geçerek Malazgirt önlerine ulaştı. Vaktiyle amcası Tuğrul Bey'in zapt edemediği bu müstahkem mevki kolayca aldı. Güneye doğru yürüyüşüne devam ederek, Dicle'nin yukarı kolları ile Murat suyu havzasında birçok kaleler zapt etti. 1071 yılı başlarında Fırat'ı geçerek Halep'e girdi. Bu şehri barış yoluyla aldı. Burada bulunduğu esnada Bizans'tan gelen bir elçiyi kabul etti. Elçi, İmparatoru adına Sultan Alparslan'a teminat vererek dostluk teklif etti, az sonra da Sultan, Mısır'ı zapt etmek amacıyla Halep'ten hareket etti. Henüz bir gün gibi bir kısa bir ilerlemeden sonra aldığı haber dönekliğin şaheseri niteliğindedir. Haber, kendisinin uzaklarda bulunuşundan faydalanan Bizans Ordusunun Doğu'ya doğru ilerlemekte olduğudur. Ordusunu bir kısmını Suriye'nin fethi için bırakarak kendisi derhal geri döndü. Hızla Fırat'ı geçti. Diyarbakır yoluyla Ahlat'a doğru ilerledi. Biraz önce gelip Malazgirt'i zapt etmiş olan Romanus Diogones ile Malazgirt kalesinin 12km kadar doğusunda sahada karşılaştı.

Romanus Diogones'in uzun süren hazırlıkları onun katii sonuca hemen ulaşmak istediğinden belliydi. Yüz bini aşan ordusu ile daha Sakarya kıyısında yeniden hazırlıklar yaptı. Ordusuna çeki düzen verdi. Güvenmediği bazı Kumandanlarını askerleriyle birlikte geri gönderdi. Ordunun ağırlıklarını 300 araba taşıyordu. Ayrıca, orduda 1200 kişi tarafından kullanılan zamanın dev silahı olan muazzam bir Mancınıkta mevcuttu. Bu ordu ile Sivas'ı geçti, yolda kendisine kuvvetleri ile birlikte Basilakes katıldı.

Alparslan daha iyi hazırlanmak ve Malazgirt'e daha önce varabilmek için cebri yürüyüşe geçmiş. Bu yüzden pek çok at ve deve ölmüş. Fırat geçilirken de bir kısım ağırlıklar mahvolmuştu. Bunlara ilaveten orduda yiyecek sıkıntısı da mevcuttu. Bu güçlükler yüzünden Alparslan yaşlı askerleri terhis etti. Ahlat'a vardığında veziri meşhur Nizam-ül Mülk'ü muhtemel bir tehlikeyi önlemek ve taze kuvvet göndermesi amacıyla Hemedan'a gönderdi. Romen Diyojen Malazgirt yakınındaki Zahva sahasına geldiği zaman vadiye hakim tepelerde Alparslan'ın çevik kuvvetleri sıralanmıştı. Artık her iki tarafında birbirine tahammülü yoktu. Yakında ölüm kalım mücadelesi

başlayacaktı ve talihin henüz hangi tarafa güleceği ise meçhuldü. Gece, Sultan'ın süvarilerinden küçük gruplar yıpratma taarruzları yapmışlardı.

26 Ağustos Cuma günü sabahı gün ısınırken iki ordu 7-8 km uzaklıktan birbirlerini gördüler.

Bulundukları yer Van Gölü'nün 45km kadar Kuzeyinde ve Murat Suyu yakınlarında ve deniz seviyesinden 1500m yükseklikte idi. Yanı başlarında Malazgirt kalesi yükseliyordu. Türk ordusunda Süleyman Şah gibi Türk prensleri, Artuk Bey gibi ünlü Türk Kumandanları bulunuyordu. Alparslan'ın ordusu elli bin kadardı savaş kabiliyeti olmayanlar geri gönderilmişti. Türk birlikleri düzenli ve disiplini idi. Özellikle Türk Hakanına olan itaat mutlak mahiyetteydi. Anadolu'da yapılan yukarda sözünü ettiğimiz akınlarla pişmiş ve bu ülkeyi yurt edinmeyi kararlaştırmış olan Türkleri üstelik bu yurt kurma enerjisinin ateşiyle yanıyorlardı. Savaştan evvel mutad olduğu gibi. Türk kumandanlarından Sav Tigin'in başkanlığında Türk Elçileri sulh teklifine İmparatora iletmış ve Romen Diyojen bunu şiddetle reddederek bu olayı Türklerin korktuğuna yorarak sevinmişti. Sav Tigin'e: "Sultanınıza söyleyin, kendisiyle sulh müzakeresini Rey'de yapacağım. Orduma Isfahan'da kışlatacağım ve hayvanlarımı Hemedan'da sulayacağım" demişti. Sert karakteri kadar zekası da keskin ve kuvvetli olan Sav Tigin, İmparatora şu çok esprili cevabı vermeden kendisini alıkoyamamıştır: "Atlarınızın Hamedan'da kışlayacağından bende eminim fakat, sizin nerede kışlayacağınızı bilemiyorum..."

Güneş ortaya çıkınca Alparslan ordusunu heyecanlandıran şu veciz konuşmayı yaptı: "Şehit düşersem beni vurduğum yere gömünüz. Oğlum Melik Şah'ı kendinize hükümdar yapınız. Ben savaşa bir hükümdar gibi katılacağım. Din ve devlet uğrunda dövüşeceğim. Savaşmak istemeyenler çekilip gitmekte serbesttir". 40 yaşlarında görünen bu asil insan bu sözleri söyledikten sonra atının kuyruğunu bizzat bağlıyor ve en ön safta dövüşeceğini anlatmak için yay ve oklarını bırakarak kılıcını kuşanıyor ve topuzunu eline alıyordu. Üzerinde kefen benzeri beyaz bir elbise vardı.

Görüyor musunuz, sevgili okuyucularım, damarlarında Türk kanı taşıyıp da böyle asil ve hayati istihkar eden kumandanlar yönetiminde tarih boyunca Türk'ün şecaatini?... Alparslan bunun ne ilkidir ne de sonu olacaktır. Sözü değiştirdik affediniz. Bu satırları yazarken o ulvi sahneyi görür gibi olduk bir an için.

Bu arslanca jesti seyretmekte olanların imandolugöğüslerinde hıçkırıklar düğümleniyor, gözlerinde yaşlar taneleniyordu. Onların her biri teker teker birer kahraman idiler. Aralarında Süleyman Şah, Porsuk, Mansur, Bozan, Sav Tigin gibi ünlü kumandanlar da vardı. Bunların her biri ayrı ayrı nice savaşlar görmüş, nice zaferler kazanmıştı. Bozkır muharebesini pek iyi bilen, ok atıp kılıç kuşanmakta pek mahir insanlardan meydana gelen bu ordunun çoğu atlı idi. Sayıları az olmakla beraber, derin bir milliyet şuuru ve mücadele ruhu bu insanları sıkı sıkıya birbirlerine bağlıyordu. Orduda sağlam bir disiplin olduğunu evvelce söylemiştik. Başlarında Alparslan vardı. Hayrı ve adaleti seven bir insandı. Namuslu ve dindardı. Çok kanaatkar olan bu insanın en başta gelen meziyetlerinden biri de merhametli ve cömert oluşudur. 1033'de veya bir rivayete göre 1020'de doğmuştu. Babası Çağrı Bey'in sağlığında birçok savaşlara

katılmıştı. Kahramanlık bu soydan gelenlerin hepsinde ortak bir vasıftı.

Cuma namazı hep birlikte kılındı. Allah Allah sesleri çok uzaklardan duyuluyordu. Bu sırada Bizans ordusunda da dini merasimler yapılıyor, ilahiler okunuyordu. Öğleden sonra Türk ve Bizans orduları muharebe nizamına geçti. Alparslan kuvvetlerini dörde bölmüş, bunlardan ikisini yanlarda pusuya yatırmıştı. Kendisi merkezde idi. Bizans ordusu da sağ ve sol olarak cenahlara ayrılmış, İmparator merkezde kalmıştı. Savaş Türk merkez kuvvetlerinin hücumu geçmesi ile başladı. Fakat bütün gücü ile harekete geçmiş Bizans ordusu önünde, plan gereğince geriledi. Bizanslılar da onları şiddetle takibe koyuldu, bu sahte çekilişin amacı İmparatoru karargahından uzaklaştırmaktı. Böylece, düşman ordusu biraz ilerde kurulmuş olan pusulara düşürülecekti. Alparslan, bu tabyasında yüzde yüz muvaffak olmuş, akşama doğru Bizans ordusu istenilen yere getirilmişti. Bu sırada umumi taarruza geçen Türk ordusu, düşmanı yanlardan ve geriden kuşatmaya muvaffak olmuştu. İmparator hatasını anladığı zaman artık iş işten geçmiş bulunuyordu. Bu müthiş çemberi kırarak kurtulmaya da imkan yoktu. İhtiyatta bulunan Bizans müdahale edecekleri yerde selameti firarda buldular. Geride kalan Bizans ordusu tamamen imha edildi. Bu orduda bulunan Peçenek ve Uz'lar bir kısmı kan birliği sebebiyle daha önce Türklere katılmış bulunuyordu. Küçük bir ordunun muazzam bir kuvveti yarım günde perişan etmesi sebeplerini Türk ordusunun disiplinli ve muntazam oluşunda Alparslan'ın askerlikteki maharetlerinde ve İmparatorun kusurlarında bulabilirsiniz.⁴⁵

Cevdet Arslan ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşamamıştır. Arslan, kaleme aldığı yazısında Türk milletinin kaderini belirleyen büyük zaferi hem tarihi derinliği hem de manevi yönleriyle ele almaktadır. Alparslan'ın 1071'de Malazgirt'te kazandığı zaferin, yüzyıllar sonra Fatih Sultan Mehmed tarafından perçinlendiği, 1922'de ise Mustafa Kemal Atatürk'ün aynı gün kazandığı Büyük Taarruz zaferiyle taçlandığını ifade etmiştir. Savaş öncesi İslam dünyasında yaşanan manevi seferberliğe de dikkat çekmiştir. Abbasi Halifesi tarafından hazırlanan Bağdat'taki camilerde okunan dua, Malazgirt Meydan Muharebesi'nin sadece askeri değil, aynı zamanda dini bir anlam taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu dua sırasında milyonlarca Müslüman'ın ellerini semaya açarak yardım dilemesi, Alparslan'ın mücadelesinin ümmetin davası haline geldiğini göstermektedir. Savaş öncesinde yapılan barış teklifi, Türklerin savaş istemediğini fakat gerektiğinde cesurca savaşacağını göstermektedir.

Cevdet Arslan'ın aktardığına göre İmparator Romanos Diogones, barış teklifini reddetmiş, üstelik küçümseyici bir üslupla, Türklerin korktuğunu düşünerek alay etmiştir. Ordular arasındaki farklara değinen Arslan, Bizans ordusunun yaklaşık 200 bin kişi olduğuna, Türk ordusunun ise 50 bin kişi olduğuna dikkat çekmektedir. Savaş sabahı Alparslan'ın yaptığı duygusal ve cesur konuşma, Türk askerinin moralini zirveye çıkarmıştır. Üzerinde kefeni andıran beyaz elbisesiyle ve elinde topuzuyla ön safta yer alan Alparslan, komutanlık değil bizzat şehitlik için savaş alanına çıktığını vurgulamıştır. Bu an yazının en etkileyici bölümlerinden biridir.

Savaş planı, Türk savaş dehasının klasik bir örneğidir. Alparslan ordusunu dört bölüme ayırmış ve iki birliği pusuya yerleştirmiştir. Savaşın ilk anlarında merkez kuvvetleri sahte bir geri çekilme yapmış, bu durum Bizans ordusunun tuzağa çekilmesini sağlamıştır. Alparslan'ın bu

planı eksiksiz işlemiş ve akşam saatlerinde Türk ordusu genel taarruza geçerek Bizans ordusunu kuşatmıştır. İmparator esir alınmış, ordu büyük ölçüde imha edilmiştir.

Cevdet Arslan, bu zaferin nedenlerini Alparslan'ın askeri dehasında, Türk ordusunun disiplinde, iman gücünde ve İmparator Romanos Diogones'in hatalarında bulur. Malazgirt Meydan Muharebesi sadece askeri bir başarı değil, aynı zamanda Türk milletinin Anadolu'daki varlığının temellerini atan tarihi bir dönüm noktasıdır.

26 Ağustos 1971 tarihli Kütahya Postası gazetesinde Mehmet Emin Kavdır'ın "Alparslan" başlıklı yazısı yer almaktadır. Bu yazı aşağıda gösterilmiştir.

"Alparslan"

"Dünya coğrafyasında en güzel iklimleri içerisinde bulunduran ve her köşesi ayrı bir güzellik ile tarihi eserlere sahip olan güzel Anadolu'muzun kapılarının Türklere açılışının 900. Yıldönümünü kutlamaktayız. Takvim yapraklarının 900 sene önceki sayfalarını karıştırdığımızda, büyük Türk Hakanı Alparslan'ın İran yaylalarımızdan batıya doğru ilerleyerek Türk'ün asırlardır tahayyülü olan Anadolu'yu almak için büyük bir şuur ile Milli ve İslami bir inançla ilerlediğini görürüz. Türk milletinin büyük önderlerinden olan Alparslan daha 1063 yılında başa geçmesi ile şehzadeligi sırasında rüyalarına giren Ön Asya'yı alabilmek için büyük bir hazırlığa girişmiş: nihayet 1070 yılında Van Gölü'nün kuzeyindeki Malazgirt Kalesini zapt ederek Selçuk Türklerini ilk müjdesini vermiştir.

Malazgirt Kalesini zapt ettikten sonra bir müddet Amed (Diyarbakır) 'da kalan Alparslan daha sonra Bizans kalelerinden Urfa kalesini kuşatmasına rağmen burada kalmayı faydalı görmeyerek Halep'teki Mirdasi hanedanından Arap prensi Türk Hakanının çadırına gelerek arz-ı ubudiyette bulunmuş: Devletinin Türk imparatorluğunu bağlandığını ilan etmiştir. Böylelikle Alparslan Arap ve Şii Fatımi imparatorluğu hariç olmak üzere Hicaz ve Sünni Abbasi Devleti'nin tam bir dostluğunu kazanmıştır.

Alparslan'ın Malazgirt zaferinden kuşkulanan Bizans İmparatoru Romanos Diogones hazırladığı büyük bir ordu ile İstanbul'dan Anadolu'ya doğru yola çıkmıştı. Gayesi Alparslan'ı büyük bir yenilgiye uğratarak İran içlerine kadar girmek ve buradaki Türk nesillerinin kökünü yok ederek doğru hakimiyetini tekrar teessüs ettirmektir. Esasen hazırlamış olduğu kuvvetlerde o zamanın çok büyük vurucu gücüne sahip olan bir nitelik arz etmekteydi. 200 bini aşan Bizans Ordusunun ağırlıklarını üç bin araba ve on binlerce hayvan taşıyor, ayrıca 1200 kişi tarafından idare edilen ve o asrın en büyük silahı olan bir mancınık büyük Bizans Ordusuyla Alparslan'a doğru ilerliyordu. Bunu Ahlat'ta haber alan büyük kumandan ordusunu mecburi yürüyüş emrini vererek kuzeye yani Malazgirt ovasına doğru hızla ilerlemeye başladı. Romanes Diogones bu durumu öğrenince Sivas'ta Bizans Harp Meclisi'ni toplayarak son durumun muhasebesini yaptılar.

Nihayet 26 Ağustos 1071 Cuma günü tanyeri ağarırken iki ordu Van Gölü'nün 45 kilometre kuzeyinde ve denizden 1500 metre yükseklikteki Malazgirt kalesinin önünde bulunan büyük düzlükte birbirlerini gördüler. Alparslan Müslümanların kutsal bir

günü olan Cuma gününü hassaten seçmiş: Abbasi Halifesi ise aynı gün bütün İslam ülkelerinin hutbelerinde Türk ordusunun muzafferiyeti için dua metni yayınlamıştı. Bizans ordusundaki rahipler ise ilahiler söyleyerek orduyu ruhen kuvvetlendirirken; Türk ordusundaki vaizler ile gür ve güzel sesli hafızlar ayetler okuyarak orduyu İslami şuurun içerisine tamamen yöneltme görevini üzerlerine almışlardı. Nihayet Cuma Namazı kılındıktan sonra iki ordu büyük bir hızla birbirlerine hücum ettiler, daha ilk anda Bizans ordusundaki Avrupa Türklerinden Müslüman olmamış Peçenek ve Uz'ların Alparslan'ın Ordusuna geçivermesi Bizans ordusunda büyük moral çöküklüğü meydana getirmiş; bunu Alparslan'ın geri çekilerek Romanes Diogones'i çember içerisine alması takip edince, Bizans'ın şaşkınlığı son haddini bulmuş ve akşamın alaca karanlığında 200 binlik Bizans ordusuna 50 bini bulan Alparslan'ın ordusuna boyun eğmek mecburiyetinde kalmıştı. Esirler arasında neye uğradığını anlayamayan cesurluğu ile nam salmış Bizans İmparatoru Romanes Diogones'te bulunuyordu. Türk Milletine yakışan bir misafirperverlik göstererek yanında oturtmuş; öldürülmekten başka bir şey düşüneyemeyen Romanes Diogones'e hayatını ve tahtını yeniden iade ederek Türk Milletinin asil jestinin bütün dünya tarihlerine geçmesi vesile olmuştur.

İşte bugün 900. Yıldönümünü kutladığımız Malazgirt Zaferi Türk Milletinin Anadolu'nun tapusunu Bizanslılardan aldığı günün bir yıldönümüdür. Milletimizi büyük zaferlere kavuşturan ecdadımızın ruhları Cennet mekân olsun.⁴⁶

Mehmet Emin Kavdır, Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünü anlatırken Anadolu'nun eşsiz doğasını, tarihi mirasını ve stratejik önemini vurgulamaktadır. Anadolu'nun kapılarının Türklere açılması, Kavdır'a göre yalnızca bir savaş kazanımı değil; aynı zamanda tarihi bir dönüm noktasıdır. Alparslan'ın 1063 yılında tahta çıkmasıyla birlikte Anadolu'ya yönelik hazırlıklarını başlattığını, 1070 yılında Malazgirt Kalesi'nin fethiyle bu idealin ilk adımını attığını anlatır.

Alparslan'ın seferi sadece askeri değil, siyasi bir zaferler zinciriyle de taçlanır. Alparslan İslam dünyasında siyasi ve dini açıdan güçlü bir konuma ulaşmıştır. Bizans İmparatoru Romanos Diogones'in büyük bir orduyla yola çıkışını ve Malazgirt'teki karşılaşmayı anlatırken, Kavdır savaşın psikolojik ve ruhani yönüne de dikkat çekmiştir. Alparslan, cuma gününü özellikle seçmiş; Halife ise bütün İslam beldelerinde Türk ordusu için dua ettirmiştir. Türk askerleri Kuran ayetleriyle motive edilirken, Bizans tarafı ise ilahilerle maneviyat kazanmaya çalışmıştır.

Savaşın seyri içinde Kavdır, Peçenek ve Uz gibi Müslüman olmayan Türk boylarının Bizans'ı terk ederek Alparslan'ın safına geçmesinin savaşın seyrini değiştirdiğini ve moral üstünlüğünün Türklere olduğunu belirtmektedir. Alparslan'ın zekice taktiğiyle Bizans ordusunun kuşatılması ve İmparator Romanos Diogones'in esir alınmasıyla sonuçlanan bu zafer, yalnızca askeri değil, insani bir büyüklük örneğiyle de taçlanır. Alparslan, esir Diogones'e misafirperverlik göstermiş, hayatını bağışlamış ve onu tahtına iade etmiştir. Bu davranış, Kavdır'a göre Türk milletinin asaletini ve yüksek karakterini bütün dünyaya ilan eden jesttir.

Yazısının sonunda Kavdır, Malazgirt Zaferi'nin sadece bir zafer değil, Anadolu'nun tapusunu Türk milletine verildiği tarihsel bir milat olduğunu vurgulamaktadır. Bu büyük destanı yazan ecdadın ruhuna rahmet dilerken, okuyucuyu da bu tarihi olayın derin manası üzerinde

düşünmeye davet eder.

Yine aynı gazetede Mustafa Kalyon'un "900. Yıl Dönümü" başlıklı yazısı da karşımıza çıkmaktadır. İlgili yazı aşağıda gösterilmiştir.

"26 Ağustos 1971 Bugün üç büyük sevinçli günü tekrar yaşamamızın, hatıralarını yad etmenin sevincini yudum, yudum ruhumuzun susayan, susuzluktan çatlayan kurak topraklarına kendi benliğimizden iman suyunu vermenin hazzını tadıyoruz. Anadolu'nun kapılarını Türk milletine açan Malazgirt Meydan Muharebesine Büyük Kumandan Alparslan 900 sene önce bugün 60 bin kişilik Müslüman Türk ordusu ile cemaatle namazını kılmış, bembeyaz elbiselerini giymiş ve atının kuyruğunu kendi elleriyle bağlayarak, kahraman askerlerine İslam dininin ve Türk töresinin hükümlerini veciz bir şekilde kaynaştıran konuşmasını "Ben şehit olursam elbisem kefenim olsun" diyerek tamamlamıştı. Kahraman ordumuz 200 bin kişilik Bizans ordusunu bu aşk ve imanla Malazgirt ovasında hezimete uğrattı. Aradan 850 sene geçti. Anadolu'nun, köhne Bizans'ın varisi, şımarık Yunan askerleri tarafından çiğnendiği günlerde, Türk Milleti yeni bir Alparslan kumandasında aynı iman ve inançla birleşti. 26 Ağustos 1922'de bu defa düşman ayaklarını mukaddes vatan topraklarından atmak için savaştı, kan verdi, can verdi. Bugün; aynı zamanda mensubu olmakla insan olabildiğimiz vatan, millet ve devlet için ölmenin mertebesini, yaşamamızın gayesini öğrendiğimiz Ulu Peygamberimizin ana rahmine düştüğünün de yıldönümüdür. Regaip Kandilimiz, Malazgirt Zaferimizle kurtuluşumuz hepimize kutlu olsun."⁴⁷

Mustafa Kalyon'un kaleme aldığı bu metin, 26 Ağustos'un Türk milletinin tarihinde taşıdığı derin anlamı coşkulu ve duygu yüklü bir dille anlatmaktadır. Yazar, bugünü "üç büyük sevinçli gün" olarak tanımlar. Bunların başında, 1071 yılında gerçekleşen Malazgirt Zaferi gelir. Büyük Komutan Alparslan, 60 bin kişilik Müslüman Türk ordusuyla Bizans'ın 200 bin kişilik ordusuna karşı savaşmadan önce askerleriyle birlikte cemaatle namaz kılmış, beyaz elbiselerini giymiş ve atının kuyruğunu kendi elleriyle bağlamıştır. Askerlerine yaptığı konuşmayı "Ben şehit olursam elbisem kefenim olsun" diyerek bitirmiştir. Bu sözler, onun inancını, kararlılığını ve zaferin manevî yönünü açıkça ortaya koymaktadır. Bu güçlü iman ve azimle kazanılan zafer, Anadolu'nun kapılarını Türklere açmış ve yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Yazar, bu zaferin üzerinden 851 yıl geçtikten sonra, yine bir 26 Ağustos gününde bu kez Anadolu'nun Yunan işgaline karşı savunulduğunu hatırlatır. 1922'de başlayan Büyük Taarruz ile Türk milleti bir kez daha birleşmiş, bağımsızlık uğruna canını ortaya koymuştur. Bu kez önder Mustafa Kemal Atatürk'tür. Malazgirt'teki ruhun bir benzeriyle, aynı inanç ve kararlılıkla düşman vatan topraklarından atılmıştır.

Aynı günün bir başka anlamı daha vardır. 26 Ağustos Regaip Kandili yani İslam peygamberi Hz. Muhammed'in ana rahmine düştüğü güne de denk gelmektedir. Böylece bu tarih hem milletin zaferlerini hem de manevi değerlerini bir araya getiren kutlu bir gün hâline gelmektedir. Mustafa Kalyon'un ifadesiyle, bu özel günde geçmişin büyük mücadelelerini hatırlamak, milletin ruh köklerine dönmek ve geleceğe daha bilinçli bir şekilde yönelmek gerekir. Malazgirt Zaferi, Büyük Taarruz ve Regaip Kandili aynı günde birleşerek Türk milletinin tarihine, inancına ve kimliğine ışık tutmaktadır.

26 Ağustos 1971 tarihli Sabah Postası Gazetesinde Basri Ahmet Ünal'ın "Malazgirt Zaferi'nin Manasını Bilelim" adlı yazısı yer almaktadır. İlgili yazı aşağıda gösterilmiştir.

"Malazgirt Zaferi'nin Manasını Bilelim"

"Yıl 1071, Orta Asya'dan doğan güneş Malazgirt ovasını yalıyor. Büyük Selçuk Hükümdarı Alparslan imanlı ordusuyla Malazgirt ovasına iniyor..."

Anadolu'nun sahipliği iddiasındaki köhne Bizans, kokmuş, çürümüş, kalıp halinde eski günlerin sonu devrinde Ne demek, oluyor, Romen Diyojen, Alparslan hudutlarımızı zorlasın. Bu ne cesaret? Derhal dersini vermeli ve Anadolu'dan ne pahasına olursa olsun Türkleri atmalıyız, diyor:

İki ordu, Malazgirt ovasında karşılıklı olarak yerlerini almış, planlarını düzenlemiş, bekliyorlar. Bizans ordusu 150.000 ve 200.000 Türk ordusu ise 40-50 bin civarında, ama iman gücü, planlı savaş gücü itibarıyla çok üstün Türk ordusu

Gün Cuma, imanlıların Nusret günüdür. Alparslan'ın duası, Allah izninde makul olmuştur. Savaş başlıyor, ama nasıl? Tarihlerin kaydettikleri en büyük savaşlardan biri başlıyor ve devam ediyor. Netice: Köhne Bizans'ın dev ordusu, imansız ordusu, imanlılara karşı bir hamlede eriyor ve zafer, Allah'ın inayetiyle Alparslan'a müyesser oluyor...

İmparator Romen Diyojen esirler arasındadır. Alparslan'ın huzuruna getirildiğinde bitap ve bitkindir, ümitsizdir, derhal öldürüleceğini beklemektedir, ama büyük Türk hakani esirine en güzel insanlık örneğini de vermiş ve onu afederek Bizans milletlerine iade etmiştir.

Evet bundan tam 900 yıl önce Türkler planladıkları gibi, Anadolu'yu Bizans'tan kurtarıp temizleme hedef ve gayesine varmışlar ve fethi mübine giden yolu Fatih Sultan Mehmed'e açmak suretiyle, Asya ve Avrupa'nın kaderlerine yüzlerce yıl hakim olmuşlardır. Kutladığımız zafer işte budur ve çok önemlidir. Değerini ve Anadolu'ya sahip olmanın gurur ve sorumluluğunu bilelim. Anadolu'yu bize kazandıranlara minnet ve şükran dualarını yapalım.⁴⁸

Basri Ahmet Ünal yazısında 1071 Malazgirt Savaşında Türk ordusunun imanına dikkat çekmekte olup, Malazgirt ovasındaki karşılaşmada Bizans ordusunun 150-200 bin arasında olduğunu, Türk ordusunun da 40 bin-50 bin civarında olduğunu belirtmiştir. Ancak iman gücü itibarı ile Türk ordusunun üstünlüğüne vurgu yapmıştır. Zaferin Alparslan'a müyesser olduğunu ve Romen Diyojen'in esir düştüğünü belirtmiştir. Ancak Alparslan'ın onu affederek tüm dünyaya insanlık dersi verdiğini de belirtmiştir. Anadolu'yu fethin İstanbul'un fethine giden yolu Fatih Sultan Mehmed'e açtığını, Anadolu'yu bize kazandıranlara minnet ve şükranla yaklaşmamız gerektiğinin altını çizmiştir.

26 Ağustos 1971 tarihli Bursa Haber gazetesinde Özer Akkaya'nın "900 Yıldan Bu Yana" adlı yazısı yer almaktadır. İlgili yazı aşağıda gösterilmiştir.

“900 Yıldan Bu Yana”

“900 yıl önce Malazgirt Ovası’nda akan iki Türk kanı, Milletimizi bu toprağın gerçek sahibi yapıyordu, bu toprak ki doya doya içti 900 yıldan bu yana Türk kanını ve bölünmez, parçalanmaz vatan oldu sonunda. Malazgirt’ten sonra konuşurdu bu topraklar üzerinde ilk kez Türkçe, örfümüz, adetimiz yerleşti bu topraklar bizimle kumandanı hükümeti, askeri bekledi hudutlarını, köylüsü etki toprağını, çömlekçisi bu toprağı pişirdi kendi tarzında, işçisi madenini çıkarttı, mamul yaptı, aşıkı ilham aldı mor dağından, ağacından yapılan beşikte bebeler sallandı 900 yıldan beri... Kısacası kültürümüz yoğruldu bu toprakla, O’nu şekillendirdi, ondan şekil aldı.

Kültür konuşulan dil, toplumda geçerli olan örf, adet ve teammüler, çeşitli ihtiyaçları karşılamak üzere yapılan maddi ve manevi icatlardan, yemek yeme tarzına kadar olan bütün davranışlar, bir başka deyimle bir milletin tüm hayat tarzları olarak tanımlanırsa; bu hayat tarzlarına üzerinde yaşanan coğrafi bölgenin, iklim şartlarının ve temasta bulunulan diğer kültürlerin etkileri vardır. Hele Malazgirt Zaferi’ne kadar “Göçebe Cemiyet” tipi gösteren Türk Milleti’nin Anadolu’ya yerleşerek “Yerleşik Cemiyet” tipine geçmesi, hayat tarzlarının da zamanla yeni şartlara göre değişmesine doğan yeni ihtiyaçları karşılamak üzere yeni davranış şekillerinin meydana gelmesine yol açmıştır. Böylece Anadolu’da Malazgirt öncesinden farklı yepyeni bir Türk Kültürü ve Türk Medeniyeti doğmuş oldu.

Bu açıdan bakınca, 900 yıldan beri haşır-neşir olduğumuz bu toprakların, dağların, denizleri ve nesillerin kanıyla sulanan ve Vatan’ın bizimle birlikte yaşamadığını söylemek mümkün mü ? Veya Malazgirt Zaferi’ni tarihin akışı içinde “basit bir olay” olarak yorumlamak mümkün mü? Bu zafer, aynı zamanda bundan 900 yıl önce Alparslan komutasındaki Türk ordusu ile Romen Diyojen komutasındaki Bizans Ordusu’nun boğuşması olarak da tanımlanamaz. Malazgirt Savaşı her şeyden önce kendisine “Yurt” tutmak isteyen Türk Milleti’nin Anadolu toprakları üzerinde Türk Kültürü’nü yaymasının, bu topraklara kendi damgasını vuruşun başlangıcıdır. Ayrıca bu zafer, Türk Milleti’nin her yönüyle yaşamasını etkileyen, O’na yepyeni bir kişilik kazandıran tarihi bir olayın başlangıcıdır.

Bugün Malazgirt Zaferi’nin 900. Yıldönümü kutluyoruz ve Anadolu’da 9 asırdan beri yaşayan Milletimizin bu zaferin 1000. Yıldönümü de kutlayacağına inanıyoruz.”⁴⁹

Özer Akkaya’nın yazmış olduğu metinde Malazgirt Zaferi’nin Türk milletinin Anadolu’yu yurt edinmesindeki dönüm noktası olduğu vurgulanmaktadır. Akkaya, 900 yıl önce Malazgirt Ovası’nda dökülen Türk kanlarının, bu toprakları milletimiz için ebedi bir vatan haline getirdiğini ifade etmektedir. Anadolu 900 yıldır Türk’ün kanıyla, kültürüyle yoğurulmuş; Türk milleti bu topraklara sadece fiziken değil, ruhen de kök salmıştır.

Malazgirt Zaferi ile birlikte Türkçe ilk kez bu topraklarda konuşulmaya başlanmış, örf,

adet ve geleneklerimiz burada hayat bulmuştur. Komutanıyla, askeriyle, köylüsüyle, işçisiyle Türk milleti Anadolu'nun her bir köşesinde kendi kültürel izlerini bırakmıştır. Bebekler bu topraklardan yapılan beşiklerde sallanmış, sanatçılar ilhamını Anadolu'nun dağlarından, taşlarından almıştır. Malazgirt Zaferi'nin yalnızca bir askeri zafer değil, Türk milletinin Anadolu'ya mühür vurduğu tarihsel bir dönüm noktası olduğunu vurgulamıştır. Anadolu'daki Türk varlığının başlangıcı ve simgesi olduğunu vurgulamaktadır. Son olarak Akkaya kutlanan Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümünün, büyük bir tarihsel sürecin bir izi olduğunu ifade ederken; Türk milletinin, bu zaferin 1000. Yıl Dönümünü de gururla kutlayacağına olan inancını dile getirmiştir.

26 Ağustos 1971 tarihli Maraş Postası gazetesinde Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümüne ilişkin Alparslan ile ilgili basit bir biyografi yayınlamıştır. İlgili yazı aşağıda gösterilmiştir.

ALPARSLAN (1029-1072)

“Asıl adı Mehmet olan Alparslan, büyük Selçuklu Hükümdarlarından Çağrı Bey'in oğludur.

Çağrı Bey'in ölümü üzerine, amcası Tuğrul Bey'in yardımı ve Türk beylerinin isteği ile kardeşi Süleyman'ın yerine Selçuklu Sultanı oldu.

Bir müddet kendisinin hükümdarlığını tanımak istemeyen yakınları ile uğraştıktan sonra İmparatorluk üzerinde nüfusunu kabul ettirdi.

1064'te Bizans üzerine yürüyen Alparslan Gürcistan'ı alıp kralı haraca bağlandıktan sonra Kars ve Ami şehirlerini toprakları içine katmayı başardı.

Bu arada kendilerine baş kaldıran kardeşi Kavurd'u yola getirip, Gazneli ve Türkistan Hanları ile dostluk kurup oğulları Melikşah ve Aslanşah'ı bu hanların kızları ile evlendirerek akrabalık peyde etti.

Kendisi Aral gölünün kuzeyindeki Türk boylarını hükmü altına almağa çalışırken bazı büyük Türk komutanlarını Bizans topraklarına akına gönderdi.

Bu komutanlardan biriside Afşin'dir.

1068'de İkinci kez Gürcistan'a giren Alparslan Horasan'a döndüğünde amcazadesi Kurtcu'yı Anadolu seferine gönderdi.

Anadolu'ya yapılan bu baskıların devam etmesi Bizans İmparatoru Romanes Diogones'i kuşkulandırmaya başlamıştır. İmparator bu saldırılara engel olmak istemişse de Malatya'daki kuvvetlerinin Türklere yenildiğini ve Türk akıncılarının Konya'ya girdiğini duyunca geri çekilmiştir.

1070'de Alparslan Bizanslılara karşı kesin bir saldırıya geçmek üzere Anadolu'ya geçer ve Malazgirt kalesini kuşatır.

26 Ağustos 1071'de 55.000 kişilik ordusu hemen iki misli çoğunlukla olan Romanes Diogones'in ordusu ile Malazgirt ovasında karşılaşır. İki saat süren bu tarihi büyük savaşta Bizans ordusu perişan olur Romanes, Alparslan'a esir düşer.

Alparslan Romanes'e tarihte eşi görülmedik asilane davranışta bulunur. Ona esir değil, misafir muamelesi yapar.

Bu tarih Türkler için bir dönüm noktası olmuş ve artık Anadolu'nun kapıları kayıtsız

şartsız Türklere açılmıştır.

Alparslan 1072’de Maveraiünnehir’e geçmiş kuşattığı kalelerden birinin kumandanı olan Yusuf Harzemi tarafından ağır surette yararlanarak aynı yıl ölmüştür.

Alparslan cesur, iyi yetişmiş kuvvetli bir kişi idi. Veziri Nizamülmülk onun saltanatını bilgiye ve bilginlere verdiği önemle bir kat daha yüceltmıştır. Malazgirt harbinin dokuzuncu yüzyılında Büyük Hakan’a rahmetler ve şükranlar borçluyuz.”⁵⁰

Alparslan, Büyük Selçuklu Devleti’nin önemli hükümdarlarından biri olup, 1029 yılında doğmuş ve Çağrı Bey’in oğlu olarak siyasi sahneye adım atmıştır. 1064 yılında gerçekleştirdiği seferlerle Gürcistan, Kars ve Ani’yi fethederek sınırlarını genişletmiş; diplomatik ilişkilerde ise Gazneliler ve Türkistan Hanlıklarıyla kurduğu bağlarla siyasi gücünü pekiştirmiştir. Anadolu’ya yönelik Türk akınları, Bizans İmparatorluğu’nu harekete geçirmiş: bu gelişmeler 1071 yılında Malazgirt Savaşı’nın patlak vermesine neden olmuştur. Alparslan, bu savaşta Bizans İmparatoru Romanos Diogones’i mağlup ederek esir almış, ancak ona olağanüstü bir asaletle davranarak misafir muamelesi yapmıştır. Malazgirt Zaferi, Anadolu’nun kapılarını Türklere kalıcı olarak açan bir dönüm noktası olmuş, Türk tarihinin seyrini kökten değiştirmiştir. Alparslan devlet adamlığı ve ilme verdiği değerle tarihe altın harflerle kazınmıştır.

26 Ağustos 1971 tarihli Bandırma Gürses gazetesinde Vefa Yılmaz’ın “Bizans İmparatorunun Esareti” başlıklı bir yazısı yer almaktadır. İlgili yazı aşağıda gösterilmiştir.

“Bizans İmparatorunun Esareti”

“Bizans İmparatoru, başına geçtiği ve hükmettiği 200 bin kişilik ordusu ile çığ gibi ilerliyor v. Gelip geçtiği yerleri çığnıyor, başkaldıranların başı, bacakları, etleri ve kemiklerini soyup kurutuyor. Bir imparator ki doğu Roma imparatorluğunun merkezi olan Bizans’ta hükmediyor, ardında tüm Hristiyanlığı âlemi var. Çıktığı her seferden kiliselerin çanları onun için çın çalıyor, Hristiyan âlemi onun için dua ediyor.

Bir imparator 1071’de bir sefere çıkıyor. Doğu Anadolu Selçuklu Devleti’nin, Bizans topraklarına karşı yaptığı saldırıları önleyecek ve Türkleri batıdan bildirecek. Ve Bizans imparatorluğunun topraklarını Türklerin bir süredir yurt olarak üzerinde yaşadıkları ülkeleri de alarak genişletecek.

Karşısında Selçukluların ikinci hükümdarı Alpaslan Han hazretleri vardır. Alpaslan Han toprakları dar gelmekte, yeni bir yurt edinmenin ülküsü içinde bulunmaktadır.

Malazgirt’e karşılaştırmıştır iki hükümdar. Bizans’ın imparatoru 200 bin kişilik ordusu, ordusunun ağırlıklarını taşıyan 3 bin arabası 1300 kişi tarafından kullanılan o zamanın en etkili silahı olan Mancınığa sahip. Madde itibarı ile kuvvetli ve vurucu gücü dehşet. Alpaslan Han hazretlerinin ordusu ise bazı tarihlere göre 15 bazılarına göre de 50 bin kişilik.

Bizans’ın mağrur, kibirli, kendinden emin imparatoru Romanes Diogenes Alpaslan Han hazretlerinin gönderdiği elçilik heyetinin sulh teklifini şişinerek karşılıyor. Sav

Tigin gibi devrin en büyük komutanlarından birinin bu Türk elçilik heyetinin bizzat Bizans imparatorunca tezyif edilmesi sonraları bir iç olmaya bahane daha teşkil ediyor.

Diogenes, söylüyorum sultana üzgünüm diyor, görüşmeyi Rey şehrinde yaparız. Atalarını İsfahan'da sulayacağız, kuş Hemedan'da geçireceğim, harp başlıyor. Batılı imanın mücadelesi, Salipli Hilalin kavgası.

Alpaslan Han hazretleri savaşı kazanıyor. Gazi oluyor. Zamanının halifesi kendisine hilat giydiriyor ve Yağ bekini de seri yazısında belirteceği oğluna, kızını istiyor.

Savaş sonunda Bizans imparatoru Romanes Diogenes esir edilmiştir. Hem de bir köle tarafından. Alpaslan Han hazretlerinin çadırına getirilen esir Bizans imparatoru Romanes Diogenes, her şeyin bittiğine hükmetmiştir. Okendisinin yapmayı tasarladığını, Alpaslan Han hazretlerinin yapacağını sanmaktadır.

Nitekim ordugahta bunu söylemiştir. Beni, ya öldürür veya boynuma bir zincir bağlayıp İslam ülkelerinde dolaştırırsınız. Çok az bir ihtimal ama fidye karşılığı serbest bırakırsınız, diyor.

Türk'ü büyüklüğüne, insanlığa, asalete ve ruh zenginliğine bakınız. Mağlup ettiği kumandana, eşit muamele yapıyor. Alpaslan Han, hayır diyor, seni öldürmeyeceğim, boynuna zincir takıp da dolaştırmayacağım, seni serbest bırakacağım.

Ve böyle yapıyor. Yanına korucular veriyor 10 bin altın da yol parasını cebine koyuyor.

Tarih Türklerin bu ve buna benzer çeşitli insanlık örnekleri ile doludur. Kendisinin asla mazhar olmayacağı bu iyi muameleye, bizzat Türkler gibi bir kumandana, bir imparatora insanlık dersi verircesine muamele yapıyor.

Türk işte budur. Merttir, Eli kolu bağlı olana bir şey yapmaz.

Romanes Diogenes'in, gazi Alpaslan Han'ın ordugahında geçen esaret demeye dilimiz varmıyor, misafirperverlik süresi dahil Türklerin insanlığının örnek gösterildiği bugünkü insanların birçoğu boğazlaştığı şu dünyada bizden nam ve hesabımıza iyi bir propaganda materyali olurdu".⁵¹

Vefa Yılmaz'ın kaleme aldığı bu metin, 1071 yılında gerçekleşen Malazgirt Meydan Muharebesi bağlamında, Bizans İmparatoru Romanos Diogones'in Selçuklu Sultanı Alparslan'a esir düşmesini ve bu esaret süresinde yaşananları konu edinmektedir. Yılmaz İmparatorun 200 bin kişilik güçlü ordusuyla yola çıktığını, maddi ve teknik üstünlüğe güvenerek savaşı mutlak bir zaferle sonuçlandıracağına inandığını vurgular. Buna karşılık, Alparslan'ın daha küçük ama maneviyatı yüksek ordusuyla savaştığı, savaş öncesi sunduğu barış teklifinin kibirle reddedildiğini anlatmaktadır.

Malazgirt Ovası'nda yaşanan bu büyük karşılaşmada Alparslan'ın üstün bir savaş zekasıyla zafer kazandığı ifade edilir. Metnin dikkat çeken yönü, Vefa Yılmaz'ın Alparslan'ın düşmanına

bile gösterdiği merhameti ve asaleti öne çıkarmasıdır. Esir düşen Diogones'in aşağılanmayı ya öldürülmeyi beklerken, Alparslan tarafından serbest bırakılması ve kendisine hem koruma hem de yol parası verilmesi, Türk milletinin insani ve ahlaki değerlerinin bir göstergesi olarak sunulur.

26 Ağustos 1971 tarihli Yeni Gün gazetesinde Hüseyin Albayrak'ın "Malazgirt'e Selam" adlı bir yazısı karşımıza çıkmaktadır. İlgili yazı aşağıda gösterilmiştir.

"Malazgirt'e Selam"

Bugün 26 Ağustos yani Anadolu'nun Türk oluşunun 900. Yıldönümü. Bugün Türkiye'nin her yerinde ve Malazgirt'te törenlerle kutlanacak ve o şanlı hatıra bir kere daha yad edilecek.

Dilerdim ki o gün Türkiye yediden yetmişe yerinden oynamalı, her kuruluş ve her müessese imkanları nispetinde bu milli güne katılmalı idi.

Şimdiye kadar ki tatbikat ve hazırlıklar bana hiç de ümit vermemiştir. Milli bir heyecan havasını bulamayacağım gibi geliyor bana. Yıllardan beridir bir türlü bağ kuramadığım bir husus vardır. Bunu bir örnekle anlatmış olayım.

Fetih şenliklerinin içinde olanlar bilirler ki geçmişteki şenlik programları arasında hiç de Fetih'le Fatih'in ideal ve fikriyatı ile bağdaşmayacak hususlar göze çarptı.

Mesela Fatih Balosu gibi... Fatih'in balo ile ilgisi ne? Balonun havası içinde, kadeh şıkırtıları, caz havaları ile Fatih ne derece anılır? Üstelik balonun millilik derecesi nedir?

Şuna inanıyorum ki milli bir günü anmak için milli olan işler yapmak lazım.

Eğlencenin bile milli olanını seçmek icap eder. Belki Malazgirt şenlikleri arasında balo da düzenlenir. Buna hiç şaşmıyorum. Çünkü şimdiye kadar böyle garip zıtlıkları çok gördük ve şahit olduk. Neler daha var ki anlatmıyorum. Aşağı tükürsem sakalım, yukarı tükürsem bıyığım...

Umarım ve dilerim ki tahminlerimde aldanayım. Hatta hatta verdiğim ön hükümlerden ötürü özür dilemek durumuna düşeyim. İşte o zaman mutlu olurum.

900 yıl öncesinin kahraman cengaverlerini ve büyük kumandan Sultan Alparslan'ı minnet ve şükranla anar yüce hatıraları önünde hürmetle eğilirim."⁵²

Hüseyin Albayrak (1942-2020) 1942 yılında Trabzon'da doğmuştur. Araştırmacı yazar, Türkiye Yazarlar Birliği Denetim Kurulu Başkanı ve eski Yönetim Kurulu Üyesiydi. Yazıları 1959'dan itibaren Demokrat Çaykara, Sabah Postası, İleri, Kuzey Haber, Türk Sesi, Trabzon, Sahil, Karadeniz, Karadeniz Olay gazetelerinde yer almaktadır. 2020 tarihinde vefat etmiştir.

Hüseyin Albayrak kaleme aldığı bu yazıda, 26 Ağustos'un yani Anadolu'nun Türk yurdu

haline gelmesinin 900. Yıl Dönümünün anlam ve önemini vurgulamaktadır. Albayrak Türkiye'nin dört bir yanındaki ve Malazgirt'te düzenlenen törenlerin, bu tarihi günü tam anlamıyla ve milli bir heyecanla kutlamadığını dile getirmektedir. Yazar nihayetinde 900 yıl önceki kahramanları, özellikle Sultan Alparslan'ı minnet ve şükranla anarak, yüce hatıraları önünde saygıyla eğileceğini belirtmektedir.

26 Ağustos tarihli Halk Postası gazetesinde "Alparslan" başlıklı bir yazı karşımıza çıkmaktadır. İlgili yazı aşağıda olduğu gibidir:

"Alparslan"

"Zaferini büyük ihtişamla kutladığımız Büyük Türk Hükümdarı Alparslan Selçuklu Sultanı Ertuğrul'un yeğenidir. Aynı zamanda, atalarımızın Müslüman olduktan sonra kurdukları ilk devlet olan Selçuklu Devletinin ikinci ve büyük hükümdarı Alparslan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu kendisine bağladıktan sonra Kuzey Suriye'ye gelip Mısır ve Suriye topraklarında hüküm süren Arap Fatımi Devleti'ni ortadan kaldırmak istiyordu. Bu sırada Bizans imparatorunun büyük bir ordu ile doğuya doğru hareket ettiğini haber alan Alparslan, Mısır seferinden vazgeçip geriye döndü.

Yıl; 1071 Doğu Anadolu'daki ülkelerini kurtarmak için komutasındaki 200 bin kişilik orduyla hareket eden Diyojen ilk iş olarak Malazgirt şehrini aldı. Alparslan'ın barış teklifini kabul etmeyen imparator Türklerin kendisine karşı koyamayacağını da sanıyordu. Bizanslılarla karşılaşmanın büyük bir problem olacağını bilen Alparslan'ın komutasında 50 bin kişilik bir ordu vardı. Olgun ve mert komutan çaresiz savaşa katılacaktı. Öyle de yaptı. 1071 yılının 26 Ağustos günü Cuma namazını kıldıktan sonra ordusunu savaş düzenine koyan Alparslan yaptığı ateşli bir konuşma ile askerlerini coşturdu. O anda beyaz bir harmani giymiş, atının kuyruğunu kendi eliyle bağlamıştı. Belli idi ki ya savaşı kazanmak ya da bu uğurda şehit düşmek istiyordu. Ancak ikincisi olmayacaktı. Çetin bir muharebenin ardından aralarında imparatorun da olduğu Bizanslıların çoğu esir alındı. Böylece büyük zafer tarihe mal oldu.

*İşte Alparslan'ın tarihi kişiliği ve biz çocuklarına bıraktığı Anadolu. Onun hatırasına canımız ve kanımız helal olsun."*⁵³

Bu metin, Büyük Selçuklu Hükümdarı Alparslan'ın Malazgirt Zaferi'ne giden süreci ve bu zaferin tarihi önemini vurgulamaktadır. Alparslan'ın Selçuklu Devleti'nin ikinci büyük sultanı olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu topraklarına kattıktan sonra Mısır'a yöneldiği, ancak Bizans İmparatoru Romanos Diogones'in büyük bir orduyla doğuya ilerlediğini öğrenmesi üzerine sefere ara verip geri döndüğü anlatılır.

1071 yılında, Malazgirt'te Bizans ordusu ile yapılan savaşta Alparslan'ın 50 bin kişi ordusuyla 200 bin kişilik Bizans gücüne karşı büyük bir zafer kazandığı aktarılır. Savaş öncesi Cuman namazını kılan ve askerlere moral veren Alparslan, beyaz bir kıyafet giymesi ve atının kuyruğunu bağlamasıyla ya zafer ya şehadet inancını sembolize etmiştir. Ancak savaş sonucunda, Bizans ordusu büyük bir hezimete uğramış, İmparator dahil birçok asker esir alınmıştır. Metin

Malazgirt Zaferi'nin sadece askeri bir başarı olmadığını, Anadolu'nun Türk yurdu haline gelmesinin de başlangıcı olduğunu ifade etmektedir. Alparslan'ın bu toprakları miras bırakırken sergilediği liderlik ve fedakârlık, bugün bile minnetle anılmaktadır.

4. Malazgirt Zaferinin 900. Yıl Dönümünde Yapılan Kompozisyon Yarışması

26 Ağustos 1971 tarihli Sabah Gazetesi incelendiğinde karşımıza farklı bir durum çıkmaktadır. Burada Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümü dolayısıyla orta dereceli okullar arasında kompozisyon yarışması düzenlenmiş ve bu yarışmada ilk üçe girenlerin yazıları gazetede yayınlanmıştır.

Kompozisyon yarışmasında birinci gelen yazı aşağıda gösterilmiştir.

Malazgirt Savaşı ve Türkler

Yazan: Eser Gerdanlı

Türkler denilince yüzyıllar boyu yeryüzünü titretmiş büyük bir kavim akla gelir... Elinde olmadan düşünür insanoğlu... "Bu büyük ulus nedir, nasıl meydana gelmiştir?"

Sonra sırayla çeşitli bilgiler, anlatılanlar, tarih kitapları geçer gözümüzün önünden... Bir büyük yurt: Orta Asya... Sonra destanlar... Destanlar... Ve sonra da bu büyük kıtanın çekirdeğinden bir cevher gibi fıskıran bu büyük ulus.

Aradan yüzyıllar sonra geçer bu ulus daha da büyür. Artık o vatan O'na yetmez olur. Zamanla yeni ülkeler alırlar. Gelirler Anadolu denilen yeni bir yurdun kapılarına dayanırlar. Başlarında aslan gibi kumandan: Alparslan; ardında bir ordu kükrer, Türkler... Bu toprakta o zaman Bizans İmparatorluğu hüküm sürmekteydi...

Yıl 1071; ağustos ayının 26'sında iki büyük çarpışır. Bir yanda Bizans Ordusu vardır. Başında Romen Diyojen; diğer yanda Türk Ordusu...

Büyük kumandan emir verir ordusuna:

İleri!. İşte bu emir yepyeni bir tarihin başlangıcını müjdeleyen emirdir. Bu emir tarihin akışını değiştiren bir emirdir. Bir yaz sabahı güneşin ilk ışıklarıyla verilen bu emir zamanın medeniyetsiz batısının köhne kapılarını ardına kadar açmıştı.

Zamanın medeni doğusu, cahil batıya işte bu savaş sayesinde yaklaştı. Türkler bu cennet Anadolu'ya kendilerine yurt yaptılar. Böylece yeni bir devrin güçlü bir devletinin temelleri atıldı.

Avrupa, batı bugün medeni ise bu Türkler sayesinde. Ve Avrupalı kendisine medeniyetin kapılarını açan Alparslan'a bu yüzden teşekkür bir borç bilmelidir.

İşte böyle yazar tarih kitapları, böyle söyler destanlar. Bunun içindir ki bu savaş doğu ile batıyı birleştiren savaştır. Bunun içindir ki 26 Ağustos 1071 denildiği zaman saygıyla eğilmeli başlar; ve bu büyük mütevazi kumandanı saygı ile anmalı ruhlar...

Ey cahil Avrupalı! Şöyle bir dön, arkana bak...

*Sana bugün ki medeniyeti kazandırmış o kumandanı tanı... Tanı ve bu ulusu hor görme sakın!...*⁵⁴

Eser Gerdanlı'nın kaleme aldığı bu kompozisyonda, Türklerin yüzyıllar boyunca yeryüzünü titreten büyük bir kavim olduğu vurgulanmaktadır. Malazgirt Meydan Muharebesi'nin sadece bir zafer değil, aynı zamanda tarihini akışını değiştiren bir dönüm noktası olduğunu vurguluyor. Yazara göre bu zafer medeniyetin doğudan batıya taşınmasının başlangıcıdır. Türkler, Anadolu'yu kendilerine yurt edinmiş ve böylece yeni ve güçlü bir devletin temellerini atmışlardır. Yazar bu yönüyle Türklerin Avrupa'nın medenileşmesinde büyük rol oynadığını ifade etmektedir. Yazısının sonunda, Avrupalılara seslenerek geçmişe bakmalarını, Alparslan gibi büyük kumandanları tanımalarını ve Türk milletine hak ettiği saygıyı göstermelerini öğütler.

Kompozisyon yarışmasında ikinci gelen yazı da aşağıda gösterilmiştir.

Malazgirt'ten Anadolu'ya

Yazan: Süheyla Yazgan

"Anayurtları Orta Asya'dan çeşitli kollar halinde dünyanın pek çok kısımlarına yayılan Türkler her gittikleri yerde yeni medeniyetler yaratmak; Orta Asya'daki yaşantıları daha da mükemmelleştirerek devam ettirmek için ikinci bir anayurdun gerekliliğine inanmışlardı. Tuğrul Bey'e kadar süre gelen bu uğurdaki mücadeleler Anadolu'nun çok yakınına ulaşması ile onun fethine yöneldi. Ve güzel yurdumuzun kapılarının anahtarlarını kendinden sonrakilere devreden Büyük Alparslan'ın çabalarıyla hedefine ulaştı. Alparslan, 26 Ağustos 1071 sabahı heyecanlıydı, çünkü; Türklerin gücünü tüm dünyaya bir kere daha duyuracaktı. Güvenci vardı çünkü; Türklere bu toprakları kazandırmak başarıların en büyüğü idi ve yine sevinçliydi; Tarih sayfasına isminin altın harflerle "Anadolu Fatihi" olarak geçeceğinden emindi.

Bu duygularla dolu bir komutan ve yüreği imanla çarpan bir ordu, değil bir Bizans ordusu, dünyanın en kuvvetli ordularını bozguna uğratmakta elbette gecikmeyecekti. Alparslan ön saflarda kılıcını sallayarak yurttaşlarını Asya'nın bambaşka bir yöresine götürüyor, onları yeniden çok kuvvetli bir ulus, verimli bir ülkenin sahibi yapması için Tanrı'ya haykırıyordu.

Türk ve Dünya tarihinde çok önemli bir dönüm noktası olan bu savaşın Türklere armağan ettiği Güzel Anadolu elbette daha da güzelleştirilmeye, daha da geliştirilmeye, genişletilmeye layıktı. Yapılan çalışmalarda bu amacı gerçekleştirecek yönde ilerledi ve atalarımız koskocaman bir ülkenin sahibi oldular.

*Bugün yurt toprakları üzerinde rahat, huzur içinde ve hür olarak yaşıyorsak bunu her şeyden önce onu bize kazandıran Alparslan'a daha sonra da yurtları için ölümü hiçe sayan kahraman atalarımıza borçluyuz. Yine onlar sayesinde ki Roman Diyojen, Bizans ve tüm dünya anlamıştır ki Türk gücü her şeye muktedirdir ve Türk için her şeyden önemli olan vatanıdır.*⁵⁵

54 Sabah, 26 Ağustos 1971, s.3

55 Sabah, 26 Ağustos 1971, s.5.

Süheyla Yazgan, Orta Asya'dan yola çıkan Türklerin yeni yurt arayışındaki kararlılıkları ve Anadolu'ya ulaşma mücadelelerini ele almaktadır. Türklerin gittikleri her yerde medeniyet kurma isteğiyle hareket ettiğini ve Anadolu'yu ikinci bir anayurt olarak benimsemek istediklerini vurgulamaktadır. Bu mücadelenin dönüm noktası olarak Sultan Alparslan gösterilmektedir. Yazgan, 26 Ağustos 1071 sabahı Malazgirt Meydan Muharebesi'ne çıkan Alparslan'ın duygularını anlatırken onu inançlı, kararlı ve millete güvenen bir lider olduğunun altını çizer. Alparslan'ın önderliğinde Türk ordusunun Bizans kuvvetlerini mağlup ederek Anadolu'nun kapılarını açtığını ve bu zaferin tarihe "Anadolu Fatihi" olarak geçtiğini ifade eder. Bu zaferin yalnızca bir askeri zafer olmadığını, aynı zamanda Türk milletine verimli, güçlü bir yurt armağan ettiğini belirtmektedir. Atalarımızın Anadolu'yu daha da güzelleştirme ve geliştirme yolundaki çabalarının bugün bize özgürce yaşadığımız vatani sunduğunu vurgular. Süheyla Yazgan, yazısını Alparslan'a ve kahraman atalara duyulan minnet duygusuyla tamamlar.

Kompozisyon yarışmasında üçüncülük alan yazı da aşağıda gösterilmiştir.

Alparslan ve Malazgirt

Yazan: Uğur Laçın

"Türk milleti, yüzyıllar boyunca tarihe adını altın harflerle yazdırmış bir millettir. Bir Türk hayata zaferden zafere koşmak ve bağımsız bir millet olmak için canla başla savaştı. İstiklalini almak için gelir; Türk milleti, kurulduğu günden beri, savaştan yılmamış hürriyet uğruna her türlü fedakarlığı yapmış, her çeşit zorluğa katlanmış ve sonunda mükafatını almış bir millettir.

Malazgirt meydan savaşı, Türk ve dünya tarihinde çok önemli bir yer işgal eder. Başlangıçta Türklere verilmek istenmeyen Anadolu, bu savaşla baştanbaşa fethedilmiş ve bugün ki Türkiye için zemin hazırlanmıştır. Malazgirt ovasında yapılmıştır. Romen Diyojen, birçok maddi imkanlara rağmen, korkak Bizans askerlerine vatan ve millet aşkı aşılayamamış bir komutan olmalıydı ki bu savaşta, her biri beş Bizans askerine değer kahraman Türk askerleri ve vatan, millet için canını feda etmekten çekinmeyen Alparslan karşısında yenik düşmüştü.

Romen Diyojen'in yenik düşmesi, Türklere olduğu kadar Bizanslılar için de sürpriz sayılmamalıydı. Çünkü Türklerin nasıl bir millet oldukları, vatan ve milletlerini şahsi değerlerinin çok çok üstünde tuttukları, dünya milletleri ve en önemlisi Bizanslılar için yeni öğrenilmiş bir şey değildi.

Savaş sona erdiği zaman Alparslan, esiri olan Romen Diyojen'e göstermiş olduğu misafirperverlik ve ilgi ile Türklerin yalnız savaşta değil, her konuda en üstün meziyetlere sahip olduklarını ispat etti. Alparslan'ın göstermiş olduğu ilgi ve nezaket, sadece kendisine ait olan bir incelik ve misafirperverlik değil, bütün Türk milletinin en üstün özelliklerinden, sadece bir tanesidir. Malazgirt Meydan Savaşı, Türkler için ve diğer milletler için çok önemli ve tarihi değeri çok üstün olan bir savaştır. Türklerin kendilerini bütün dünyaya savaşçı, vatansever, misafirperver, nazik bir millet olarak tanıtmalarına çok güzel bir örnek olarak gösterilebilir.

Biz Türk milletinin gençleri, atalarımızın yapmış oldukları Malazgirtlerle, İstiklal mücadeleleriyle övüne biliyoruz. Ne mutlu bize ki bu asil milletin, tarihe sığmayan bir

*milletin, ecdadın torunlarıyız.*⁵⁶

Uğur Laçin, yazısında Türk milletinin tarih boyunca gösterdiği bağımsızlık mücadelesini, fedakarlığı ve zafer azmini vurgulamaktadır. Türk milletinin özgürlüğü uğruna her türlü zorluğa göğüs gerdiğini ve sonunda hak ettiği mükafata ulaştığını belirtmektedir. Malazgirt Meydan Muharebesi'nin sadece Türk tarihi için değil, dünya tarihi için de çok önemli bir dönüm noktası olduğunu ifade eder. Anadolu'nun Türklere kapılarını açan bu zaferle birlikte Türkiye'nin temellerinin atıldığını belirtmekte olup, savaşta Bizans ordusunun maddi imkanlara rağmen Alparslan'ın cesur askerleri karşısında yenilmesini Türk askerinin vatan ve millet aşkıyla nasıl büyük bir güç haline geldiğini vurgulamaktadır.

Alparslan'ın savaş sonrasında İmparator Romanos Diogones'e gösterdiği misafirperverliği de vurgulayarak, Türk milletinin sadece savaş meydanlarında değil, insanlıkta da üstün meziyetlere sahip olduğunu örneklerle anlatır. Laçin yazısını Türk gençlerine bir hatırlatma ile bitirir: Bizler, tarihin sığdıramadığı bu asil milletin torunları olarak atalarımızın başarılarıyla gurur duymalıyız diyerek noktalamıştır.

Dereceye giren kompozisyonlar incelendiğinde Malazgirt Zaferi'nin etkisinin derinliklerini net bir şekilde görebilmekteyiz. Ortaokul seviyesinde çocukların meseleye bu kadar derinden bağlanması ve olgun bir yaklaşım sergilemeleri de göz ardı edilmemesi gereken hususlardandır. Milli bilinç üst seviyede olup Malazgirt Zaferi'ne olan ilgi dikkat çekici boyuttadır.

SONUÇ

Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümüne ilişkin gazetelerde yer alan yazılar, yalnızca tarihsel bir olayı anmakla kalmamış, aynı zamanda bu zaferin etrafında şekillenen milli hafızayı, toplumsal değerleri ve kültürel sürekliliği yeniden canlandırma işlevi görmüştür. Farklı şehirlere ait gazetelerde yer alan bu metinler, Türk milletinin tarih içindeki varoluşunu Malazgirt merkezli bir anlatı üzerinden anlamlandırma çabasının göstergesi olarak okunabilir. Bu çaba, sadece geçmiş hatırlamaktan ibaret değildir, aynı zamanda geleceğe yönelen bir milli kimlik tasavvurunun parçasıdır. 900. Yıl dolayısıyla kaleme alınan yazılarda ortak biçimde hissedilen ana fikir, Malazgirt'in bir millet kaderini değiştiren bir eşik olması kadar, bu tarihsel kırılmanın bugünkü nesiller için taşıdığı anlamdır. Malazgirt Zaferi, yalnızca bir askeri başarı değil, aynı zamanda Anadolu'nun vatan kılınmasının ve burada inşa edilen milli kültürün temel taşı olarak görülmektedir. Bu zaferin yıl dönümünde yayımlanan metinlerde, tarihsel bilinç ile kültürel hafızanın birbirine eklemlendiği ve ortak bir milli anlatının yeniden üretildiği görülmektedir. İncelenen gazetelerdeki yazılar, geçmişin anlamlandırılmasında ve kahraman figürlerinin milli kültürün taşıyıcı unsurları olarak nasıl işlev gördüğünü göstermektedir. Özellikle Alparslan gibi tarih şahsiyetler üzerinden şekillenen anlatılar, geçmişle bağ kurmanın ötesinde, bugünün kimlik ve aidiyet duygularını da pekiştirmektedir.

Bu çalışma, tarihî olayların yıl dönümlerinde yapılan medya temsillerinin sadece geçmiş günümüze taşımakla kalmadığını, aynı zamanda kolektif kimliğin yeniden üretildiği kültürel pratikler olduğunu göstermektedir. Yazılı basın, bu tür anma süreçlerinde yalnızca bilgi iletimi sağlamakla kalmamakta, toplumsal aidiyetin ve ulusal bütünlüğün yeniden inşa edildiği sembolik alanlar yaratmaktadır. Bu noktada medya, kültürel bellek oluşumuna aktif biçimde katılmakta, belirli

tarihî olaylar üzerinden ortak bir anlatı, ortak bir bilinç ve toplumsal bir yönelim geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Sonuç olarak, Malazgirt Zaferi'nin 900. Yıl Dönümü vesilesiyle yayımlanan gazetelerdeki yazılar, tarihin bellekte nasıl yeniden inşa edildiğini göstermesi bakımından önemli birer kültürel belge niteliğindedir. Bu metinler aracılığıyla, bir milletin tarihî hafızasını diri tutma, kültürel mirasını koruma ve bu mirası geleceğe aktarma çabası açıkça gözlemlenmektedir. Dolayısıyla milli kültürün yaşatılması, sadece geçmişe dönük bir hatırlama değil, aynı zamanda bugünü anlamlandırma ve geleceği inşa etme sürecinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu bağlamda yalnızca Malazgirt Zaferi değil başka zaferlerin de benzer şekilde incelenebileceğini ve tarihsel bilincin saha araştırmalarıyla daha da desteklenebileceğini belirtmekte fayda vardır.

KAYNAKÇA

Sürelî Yayınlar

Akşam

Bandırma Gürses

Bandırma Gürses

Bursa Haber

Bursanın Sesi

Cumhuriyet

Devrim

Edirne Hudut

Ekonomide Egemenlik

Hakikat Gazetesi

Halk Postası

Hür Anadolu

Hürriyet

Kocatepe

Kütahya Postası

Maraş Postası

Sabah

Sabah Postası

Sonhaber

Şark Telgraf

Tercüman

Yeni Gün

Yeni Kıroba

Araştırma Eserler

Balcı, Ali, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*, Pegem Akademi, Ankara 2006.

Cooper, Harris M., *Research Synthesis and Meta- Analyses: A step by step aproach*, Sage Publications, London 2017.

Kafesoğlu, İbrahim, "Alparslan" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:2, İstanbul, 1989, s.526-530.

Kafesoğlu, İbrahim, "Türk Fütuhât Felsefesi ve Malazgirt Muharebesi." *Tarih Enstitü Dergisi* 2 1971, s.1-16.

Koca, Salim, "Osman Turan", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt:41, İstanbul, 2012,

- s. 410-412.
- Köymen, Mehmet Altay, *Selçuklu Devri Türk Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2019.
- Köymen, Mehmet Altay, *Selçuklu Devri Türk Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2019.
- Sevim, Ali, “Malazgirt”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:27, Ankara, 2003, s.481-483.
- Sevim, Ali, *Malazgirt Armağanı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993.
- Sevim, Ali, *Malazgirt Armağanı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993.
- Turan, Osman, *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2021.
- Turan, Osman, *Selçuklular ve İslamiyet*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017.
- Turan, Osman, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2017.
- Wach, Elise, “Learning About Qualitative Document Analysis”, *IDS Practice Paper in Brief*, 13 (August 2013), s. 1-11.
- Yinanç, Mükrimin Halil, *Türkiye Tarihi, Selçuklular Devri I: Anadolu’nun Fethi*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1944.

EK: Gazete görselleri

